

**ДЕСЯТИТИН
ХРЯМ**

Матеріал зібрав і зредагував Іван Липовецький. Мовна редакція —
Павло Степ. Мистецьке оформлення — Микола Битинський.

Видано у Торонті 1958 року накладом І. Липовецького.
Друковано в друкарні "Київ". Кліше виконала клішарня "Аврора".

Ten Years' Way

The material collected and edited by Ivan Lypoweckyj.
Literary correction by Pawlo Step. Artistic design by Mykola Bytynskij.

Published in Toronto, 1958, by I. Lypoweckyj.
Printed by "Kiev Printers Ltd." Photo-engraving by "Aurora Photo-
Engravers Co Ltd."

Цей наш збірник присвячений десятиліттю існування Українського Національно - Державного Союзу. Завданням, що його ставило перед собою В-во, видаючи цей збірник, було — глянути на УНДС і на пройдений ним десятилітній шлях загально, не заглиблюючись в його історію, в його програмові тези, ідеологічні догми, даючи при цьому найлегший спосіб ознайомлення з поданим матеріалом, яким є фотокартки, що становлять переважну частину змісту цього збірника.

Подаючи фотокартки окремих членів УНДС, ми далеко не охопили ними основних мас членства. Метою, яку ми ставили перед собою у цьому випадку, було — дати фотокартки чинного активу організації: голів, секретарів, управ, представників при різних організаціях тощо. З технічних причин ми не подаємо під фотокартками наукових титулів і військових ранг членства, маючи на увазі те, що шановний читач знайде їх у тексті статей цього збірника.

Головним тереном діяльності УНДС була Українська Національна Рада, найбільш спорідненою організацією. — Союз Українських Ветеранів. Тому, побіч фотокарток із життя УНДС, ми дуже часто містимо фотокартки з життя вояцтва, в якому члени УНДС брали найактивнішу участь, а фотокартки з трьох сесій УНРади виділені в окремий розділ.

Розділ “Українська Національна Рада” ми старалися по змозі поширити, даючи в ньому фотокартки, що тематично виходять поза межі накресленого нами завдання — показати десятилітній шлях УНДС.

Ініціатива видання цього збірника вийшла з гурту рядового членства УНДС і ним зреалізована. Поданий в збірнику матеріал обґрунтований на протоколах з'їздів, конференцій, часто на протоколах організаційних зборів тих чи інших осередків і на спогадах окремих членів УНДС, що брали активну участь в його житті.

Сама ідея видання збірника була зустрінута з досить виразною прихильністю, вияв якої ми одержали не тільки в численних листах, але й у всебічній підтримці цього нашого почину.

НА МОГИЛІ СИМОНА ПЕТЛЮРИ

*Митрополит НІКАНОР та Владика ОЛЕКСІЙ,
з лівого боку — Владика Іоан Данилюк.*

*Митрополит ПОЛІКАРП
і пані Ольга ПЕТЛЮРОВА.*

*Делегація УНДС складає вінок.
В делегації — д-р В. ЛУКІЯНОВИЧ
і І. ВОНАРХА -ВАРНАК.*

Серед багатьох заповітів і дороговказів, які Симон Петлюра залишив у спадщину українській нації, на чолі місце висувається яскраво підкреслена вимога пріоритету державності над партійністю, загальнонаціональних інтересів над класовими, груповими і партійними.

Цей пріоритет державності над партійністю Симон Петлюра вважав "як категоричний імператив, як одну з головних умовин нашого державного будівництва".

"Нація понад класи, Держава понад партії" — далекозорий і твердо поставлений дороговказ як для теперішніх, так і для майбутніх поколінь.

До українських організацій, що постали і діють під цим гаслом, в першій мірі належить Український Національно-Державний Союз. Пріоритет держави і нації зафіксував він у своїй назві, з цим гаслом провадить він і свою багатогранну повсякденну роботу. Йому присвячуємо це наше видання.

...“Україна, як самостійна Держава, стане реальністю як у житті народу нашого, так і перед широким світом”...

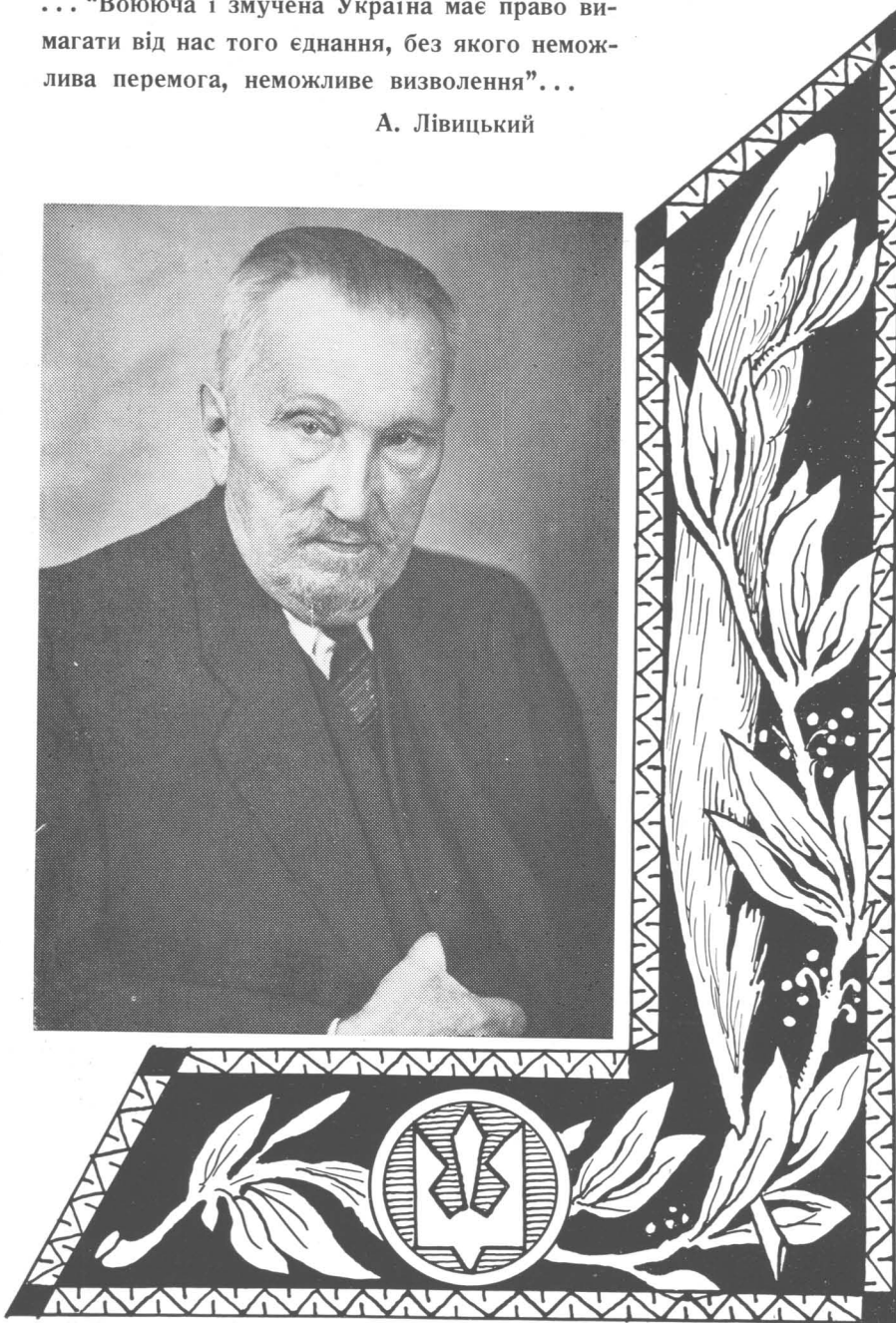
С. Петлюра

СИМОН ПЕТЛЮРА — ПАТРОН У Н Д С.

... "Воююча і змучена Україна має право вимагати від нас того єднання, без якого неможлива перемога, неможливе визволення"...

А. Лівицький

ПРЕЗИДЕНТ АНДРІЙ ЛІВИЦЬКИЙ.

Друга світова війна не виправдала надій, що їх українці на неї поклали, до того ж спричинилась до виходу на скитальщину великої маси нової української еміграції. Це вже не була еміграція переважно військова, як 1920 року. На скитальщину вийшла цим разом, як то кажуть, ціла соборна Україна з її духовенством, професурою, адвокатами, інженерами, лікарями, кооператорами тощо. Під час війни в Німеччині на примусових роботах перебували, сотень тисяч сягаючи, кадри української молоді, селянства, робітництва, силоміць вивезені з України.

Перед Державним Центром Української Народньої Республіки постало нове завдання: не тільки надати нових організаційних форм кадрам старої еміграції, що вийшли з Польщі, Румунії, Чехо-Словаччини та інших країн, але й об'єднати навколо себе нову еміграцію і тим поширити базу в його існуванні і праці. А поруч із цим заактивізувати еміграційне життя в нових обставинах та спрямувати його в одно загальнонаціональне річище під стягом заповітів Симона Петлюри.

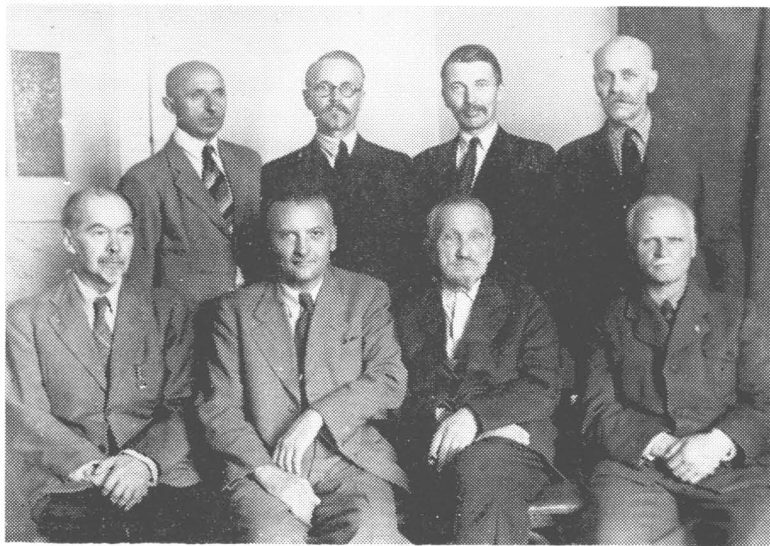
У цих політичних обставинах і зародилася думка про створення організації, що прийняла пізніше назву Український Національно-Державний Союз і що мала об'єднати в собі як ту, одностайну в своїх політичних переконаннях, діях і наді-

ях людську масу, на яку спирався Державний Центр УНР перед другою світовою війною, так і представників нової еміграції, що вийшла на чужину після цієї війни з Наддніпрянщини і з західньоукраїнських земель, для якої не були чужі ідеї і гасла Української Народньої Республіки.

Думка про заснування Українського Національно-Державного Союзу народилася в м. Оффенбах (Німеччина), що був тоді місцем осідку державних чинників УНР. Уже в кінці грудня 1945 року відбулася там перша нарада українського громадсько-політичного активу, на якій ухвалено створити Організаційний Комітет майбутнього УНДС. Представники Комітету розпочали жваву діяльність, відвідуючи українські табори з метою підготувати ґрунт для заснування нової організації, впорядкування українських взаємин та сконсолідування українського еміграційного активу навколо Державного Центру УНР.

25 травня 1946 року в Новому Ульмі відбувся З'їзд основоположників УНДС, на якому його організаційно й оформлено. Тим, що цей З'їзд відбувся 25 травня, в двадцяту річницю смерті Симона Петлюри, підкреслено й заманіфестовано, що організація йтиме у своєму житті з його ім'ям, з його ідеями і під його прапором.

У ново-ульмівському З'їзді взяли у-

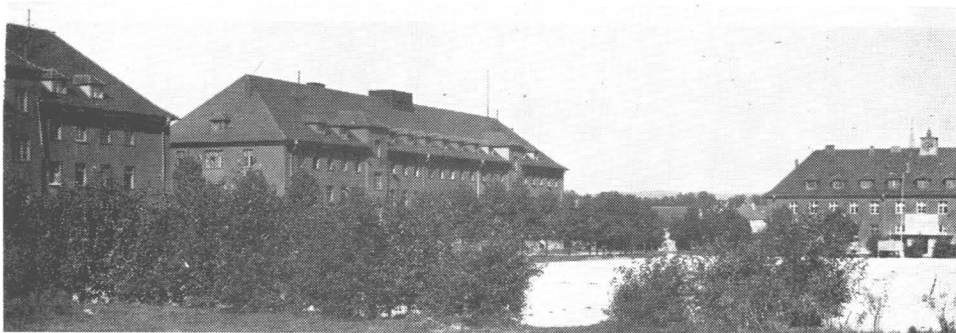
*ПРЕЗИДЕНТ АНДРІЙ ЛІВИЦЬКИЙ СЕРЕД НАЙБЛИЖЧИХ СПІВРОБІТНИКІВ
В ОФФЕНБАХУ.*

*1-ий ряд: проф. І. КАБАЧКІВ, д-р К. ПАНЬКІВСЬКИЙ, Президент А.
ЛІВИЦЬКИЙ, ген. М. ОМЕЛЯНОВИЧ-ПАВЛЕНКО. 2-гий ряд: суддя В.
СОЛОВІЙ, ген. М. САДОВСЬКИЙ, проф. М. ВСТУХІВ і полк. М. СТЕЧИШИН.*

часть 164 делегати, які репрезентували 30 еміграційних осередків. Мета, характер і завдання УНДС були подані в доповіді ред. М. Лівіцького, що була прочитана на цьому з'їзді і прийнята в додаток до платформи, як ідеологічно-організаційні напрямні Союзу. В основу існування і праці УНДС були покладені не партійні, а загальні національно-державні засади. Безпосереднім і першим завданням УНДС було змобілізувати український демокра-

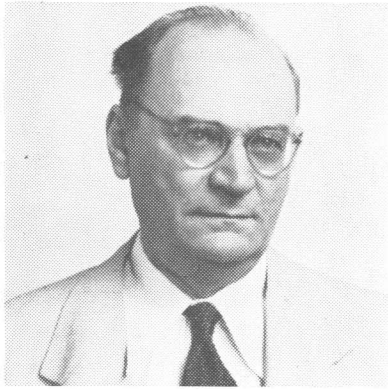
тичний і державницький актив для провадження боротьби за відновлення Української Держави.

Говорячи про ново-ульмівський З'їзд основоположників УНДС, слід пригадати бодай кілька осіб, що тоді очолили керівні органи УНДС. На чолі Головної Управи став д-р Тиміш Олесіюк, а його заступниками були: дир. В. Кохан, проф. М. Олексіїв та ред. М. Лівіцький. На чолі Ради УНДС став проф. В. Доленко, а

КАСАРНІ ЛЮДЕНДОРФА В НОВОМУ УЛЬМІ.

В середньому будинку відбувся З'їзд основоположників УНДС.

*Д-р Тиміш ОЛЕСІЮК
перший голова Головної Управи УНДС.*

його заступниками були — проф. М. Ветухів, суддя В. Соловій та д-р М. Шлемкевич.

У праці УНДС на початку його існування слід відзначити активні і всебічні заходи до загальної консолідації українських політичних сил на еміграції. УНДС, як в центрі, так і в своїх низових клітинах, брав жваву участь у працях т. зв. Контактного Комітету, що ставив собі за мету — довершити цю консолідацію. Уже через три тижні після зорганізування УНДС, 14 червня 1946 року, на першому засіданні його Головної Управи ухвалено постанову — заініціювати справу створення блоку українських демократичних партій, а також виступити з проектом покликання до життя українського

передпарляменту — Української Національної Ради.

На весні 1947 року, з ініціативи УНДС, покійний Президент Андрій Лівницький скликав в Майнц-Кастелі широку політичну нараду, яка мала на меті прискіпити процес організації УНРади. На цій нараді, що відбулася під головуванням св. пам. д-ра С. Барана, ухвалено постанову про створення Комісії для організації УНРади, яку очолив св. пам. проф. І. Мазепа і яка розпочала своє стале урядування в Авгсбурзі.

Уже починаючи від моменту заснування УНДС, його чоловічі представники систематично об'їзджали табори і популяризували ідею створення УНРади. Ред. М. Лівницький, напр., в той час відвідав до 30 таборів, в яких перебували українські скитальці, де виголошував відповідні доповіді, скликав наради тощо. У цих подорожах в багатьох випадках брали участь також проф. М. Олексіїв, ген. М. Садовський, полк. М. Стечишин, суддя В. Соловій та інші.

2-3 вересня 1947 року в Майнц-Кастелі відбувся Другий Делегатський З'їзд УНДС.

Тоді вже існували відділи УНДС в Авгсбурзі, Аухкірхені, Ашафенбурзі, Бад-Верисгофені, Берхтесгадені, Байроті, Гановері, Карлсруе, Корнберзі, Лютензее, Майнц-Кастелі, Міттенвальді, Мюнхені, Новому Ульмі, Пфорцгаймі, Регензбурзі,

*Ред. М. ЛІВНИЦЬКИЙ і суддя В. СОЛОВІЙ
— заступники голови першого Центрального
Комітету УНДС. Головою ЦК був проф. М.
ОЛЕКСІВ. В центрі — член ЦК інж. Я.
ДЗЯБЕНКО.*

Франкфурті та інших осередках. Певна кількість відділів, об'єднаних в Обласний відділ, існувала, крім того, й на терені Австрії.

На З'їзді головував проф. Б. Іваницький. До президії З'їзду також входили — проф. Н. Кибалюк, проф. Х. Рябокінь, Р. Глинка та інж. І. Гнойовий.

На З'їзді в Майнц-Кастелі перепроведжено реконструкцію центральних органів: замість Ради УНДС і Головної Управи ухвалено створити Центральний Комітет і його Президію, а також розглянуто нарис програми УНДС. В резолюціях З'їзду вимагалось негайного створення УНРади.

До Центрального Комітету на майнц-кастельському З'їзді були обрані: проф. М. Олексіїв — голова, ред. М. Лівницький і суддя В. Соловій — заступники голови, а також д-р Є. Приходько, інж. Є. Пастернак, інж. П. Вернигора, К. Ситько, проф. Х. Рябокінь, В. Краснопільський, М. Битинський, О. Бондарівський, інж. І. Пекарчук, В. Ростун, д-р І. Драбатий, полк. М. Шраменко, полк. М. Стечишин, Ю. Олішкевич та Д. Ковпаненко.

До Контрольної Комісії увійшли: проф. Б. Іваницький — голова, інж. І. Піддубний, інж. І. Гнойовий, полк. М. Чоботарів і Є. Пиндус. До суду — проф. Св. Драгоманив, суддя В. Дем'яненко, інж. А. Зубенко, інж. К. Теличко і ген. А. Вовк.

Був це час, коли підготовча праця в справі організації УНРади вже добігала кінця. Активне тогочасне політичне життя висувало багато проблем, які вимагали збірної децизії цілої Організації. Незабаром назріла потреба скликати новий пленум провідного активу УНДС, і 15 листопада 1947 року в Регензбурзі відбувся поширений пленум ЦК УНДС з участю членів Контрольної Комісії та багатьох гостей. На порядку денному цього пленуму стояло широке справоздання ЦК, напрямні поточної політичної роботи, вибір делегатів до УНРади, схвалення програми УНДС та ціла низка інших справ організаційного характеру.

Українська Національна Рада постала 16 липня 1948 року. Від УНДС до неї увійшли: проф. Б. Іваницький, проф. М. Олексіїв, ред. М. Лівницький, суддя В. Соловій, ред. І. Сенько та інж. О. Тарнавський, а заступниками — ред. М. Добрянський, д-р К. Паньківський і ген. О. Вишнівський. Головою УНРади на першій її Сесії обрано члена УНДС, св. пам. проф. Б. Іваницького, який очолював її до останніх хвилин свого життя і виявив себе на цьому посту як безсторонній і солідний політик та великого масштабу державний муж. До першого Виконавчого Органу УНРади, що був номінований на цій Сесії, увійшло чотири представники УНДС: В. Соловій, М. Шлемкевич, К. Паньківський і М. Ветухів.

День 16 липня 1948 року, — день Першої Сесії УНРади, — був днем, коли УНДС міг із сатисфакцією оглянутися на вже перейдений шлях. Це був день, коли здійснилися його прагнення, коли його праця на шляху від Координаційного Комітету до УНРади вже дала свої перші наслідки. Український передпарламент відбув свою першу сесію. Оновлений Державний Центр УНР вже був опертий на широку громадсько-політичну базу, в якій УНДС зайняв місце центральної організації.

А з другого боку, цей день 16 липня 1948 року став днем, яким у житті УНДС розпочато новий період, період всебічної і наполегливої праці цілого УНДС-івського активу на терені УНРади, праці, яку він сумлінно і жертвенно виконував, дуже часто відсуваючи на другий план багато проблем свого внутрішнього і організаційного життя.

У кульмінаційному періоді свого розвитку УНДС в Європі налічував до 3.000 організованого членства і прихильників. Мала це кількість, якщо порівняти її з загальною кількістю мешканців в іривських таборах. Але з другого боку, яка вона велика, якщо взяти під увагу, що ці 3.000 осіб були здебільшого люди з освітою, з науковим і громадським ста-

*ПРЕЗИДЕНТ А. ЛІВИЦЬКИЙ ЗАЛИШАЄ
АВІАБУРГ ПІСЛЯ 1-ШОЇ СЕСІЇ УНРади.*

*На фото: суддя В. СОЛОВІЙ, О. РИБАЧУК,
президент А. ЛІВИЦЬКИЙ, О. РИБАЧУК і
сот. П. ОЛЕКСІЄНКО.*

жем та відігравали певну, а дуже часто й чоловічу, роль в громадсько-політичному житті і мали певний вплив на маси. Тож не дивним також буде, що завжди, з кожним з'їздом і з кожною конференцією УНДС, в українське політичне життя вливалася певна доза нових думок, нової ініціативи і нової підтримки для Державного Центру УНР.

На ново-ульмівському З'їзді основоположників УНДС в доповіді ред. М. Лівницького, між іншим, було сказано: "Не є виключеним, що згодом наша організація еволюціонує в партійному напрямку. Дехто вже тепер може бачити в нас партію демократичного центру. Можливо, що більшість членів Союзу оформиться зчасом в якусь одну партію, а може з нашої організації вилониться не одна, а дві чи навіть кілька більш або менш "лівих" чи "правих" партій. Можливо, що при цьому елементи безпартійні взагалі відпадуть, не вступаючи до жодної партії... Найголовнішим для нас мусить бути те, щоб Союз виконував ті завдання, які на нього покладаються"...

Ці слова великою мірою були пророчі. 1 липня 1948 року з УНДС виступила група осіб т. зв. Нової Організованої Громадськості, яка незабаром оформилася в нову організацію — Союз Земель Соборної України. Відхід проводу Нової Української Громадськості не міг наба-

гато послабити УНДС. Осягнувши в той час кульмінаційного розвитку і своєї монолітності, він відбуває 2-3 квітня 1949 року свій черговий і надзвичайно діловий Третій Делегатський З'їзд в Ляйпгаймі.

*Ген. М. ОМЕЛЯНОВИЧ - ПАВЛЕНКО
і сот. П. ОЛЕКСІЄНКО на 2-ій Сесії УНРади.*

*ФРАГМЕНТ З ЛЯЙПГАЙМСЬКОГО З'ІЗДУ
Проф. М. ОЛЕКСІВ, доц. С. БЕРВІЦЬКИЙ, полк М.
СТЕЧИШИН, проф. Д. ЗАЙЦІВ і Х. ПОРТНИЙ.*

Д-р І. ДРАБАТИЙ ВІДКРИВАЄ 3-ІЙ ДЕЛЕГАТСЬКИЙ З'ЇЗД В ЛЯЙПГАЙМІ.

В президії з'їзду: ред. І. ЛИПОВЕЦЬКИЙ, ред. І. СЕНЬКО, ген. М. ОМЕЛЯНОВИЧ - ПАВЛЕНКО, д-р І. ДРАБАТИЙ, м-р. О. ПОРИТЬКО, ред. А. ТРЕМБОВЕЦЬКИЙ.

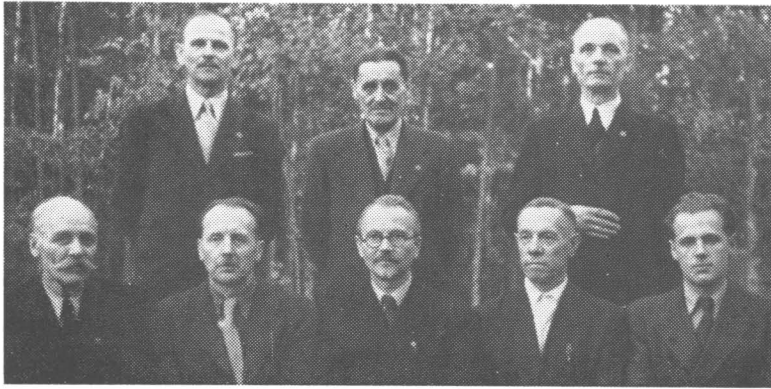
ГРУПА УЧАСНИКІВ ІІІ - ГО ДЕЛЕГАТСЬКОГО З'ЇЗДУ УНДС 2 - 3 КВІТНЯ 1949 РОКУ.

Сидять зліва направо: полк. Микола Шраменко, доц. Сергій Бервіцький, ред. Іван Липовецький, ред. Іван Сенько, ген.-полк. Михайло Омелянович - Павленко, д-р Іван Драбатий, проф. Михайло Ветухів, м-р. О. Поритько, полк. Іван Пекарчук, полк. Іван Нагнибіда, інж. Микола Бирик. Стоять зліва направо: інж. Данило Дмитренко, Харитон Портний, полк. Микола Стечишин, проф. Дмитро Зайців, суддя Віктор Соловій, проф. Михайло Олексій, ред. Микола Лівіцький, ред. Аполон Трембовецький, Юрій Олішкевич, інж. Захар Івасишин.

ГРУПА УЧАСНИКІВ КОНФЕРЕНЦІЇ УНДС 28 ЛИПНЯ 1951 РОКУ.

Сидять зліва направо: ред. Іван Липовецький, інж. Євген Гловінський, полк. Микола Шраменко, ред. Микола Лівіцький, пані Олена Чехівська, проф. Дмитро Зайців, проф. Володимир Кубійович, полк. Микола Стечишин. Стоять зліва направо: інж. Іван Шматко, пор. Кузьма Кирпа, Андрій Ключко, суддя Іван Іножарський, доц. Олександр Юрченко, доц. Сергій Бервіцький, Георгій Груба, інж. Яків Дзябенко, Микола Липовецький, пор. Ларіон Криловецький, отаман Тарас Бульба - Боровець, Марія Липовецька, м-р. Анатоль Дублянський, полк. Василь Татарський, сот. Василь Овеїченко, сот. Григорій Доскач, полк. Іван Пекарчук, сот. Никанор Зіневич, суддя Павло Букловський, майор Павло Сумароків.

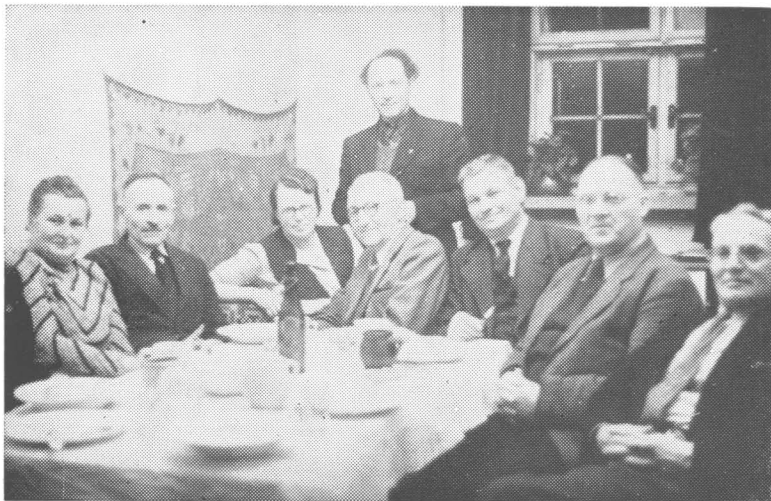

ГРУПА ЧЛЕНІВ УНДС В ПФОРЦГАЙМІ.

*Полк. М. СТЕЧИШИН, д-р С. НЕЧАЙ, ген. М. САДОВСЬКИЙ, полк. О. ПЕТЛЮРА,
д-р Б. НЕЧАЙ, майор П. СУМАРОКІВ, полк. М. ПРИХОДЬКО і майор ШУЛЬГА.*

Українська еміграція в Німеччині перебувала тоді напередодні масового виїзду за океан. Справа переселення максимальною мірою абсорбувала увагу З'їзду, який у своїх ухвалах відповідно поширив компетенції як самого ЦК, так і його Президії та закликав членство до активності і до всебічної невпинної праці на нових місцях оселення. В своїх резолюціях З'їзд розв'язав багато проблем

тодішнього політичного життя і особливо підкреслив конечність загальнонаціональної єдності, єдиного національного фронту та прирік і надалі непохитно прямувати до загальної консолідації у всіх ділянках українського життя на засадах рівноправної співпраці і взаємної толеранції всіх українських політично-громадських середовищ.

ТАБІР "ОРЛИК" В БЕРХТЕСГАДЕНІ.

Група членів УНДС під час дружньої розмови. Сидять: пані С. ДОРОШЕНКО, інж. І. Гнойовий, пані Н. ЛИТВИНЕНКО, д-р М. ШЛЕМКЕВИЧ, д-р В. ДМИТРІЮК, артист-співак С. МАРТИНЕНКО і проф. В. ДОРОШЕНКО. Стоїть — проф. С. ЛИТВИНЕНКО.

На ляйпгаймському З'їзді переобрано було центральні органи УНДС. До Центрального Комітету увійшли: М. Олексіїв — голова, М. Ливицький і В. Соловій — заступники голови, та члени: І. Драбатий, І. Сенько, І. Іножарський, З. Івасишин, П. Павлович, Д. Зайців, Ю. Олішкевич, М. Шлемкевич, Т. Сендзік, І. Пекарчук, О. Кузьмінський, В. Ростун, С. Бервіцький, М. Ветухів, К. Паньківський, О. Тарнавський, М. Добрянський, В. Кохан, Х. Рябокіль, Є. Приходько, і Є. Пастернак.

До Контрольної Комісії: Б. Іваницький, М. Омелянович-Павленко, М. Шраменко, М. Битинський, О. Поритько, Є. Пиндус і Г. Сложинський. До Суду: С. Драгоманів, К. Ситько, І. Нагнибіда, І. Липовецький, М. Стечишин, К. Теличко і А. Мельник.

Через два місяці після ляйпгаймського З'їзду, 23 - 27 червня 1949 року, відбулася надзвичайно імпозантна Друга Сесія Української Національної Ради. Нарівні з іншими організаціями, УНДС вложив максимум зусиль як в саму організацію Сесії, так і в її плідотворчу працю на пленумі і в її різних комісіях. До Виконавчого Органу на цій сесії від УНДС увійшли ред. М. Ливицький і суддя В. Соловій.

Перші два роки існування УНДС після ляйпгаймського З'їзду належить віднести до досить тяжких. Лави Організації в Європі помітно порідшали, актив зменшився, контакт з тими, що виїхали до інших країн, ще не був нав'язаний, а праця в Державному Центрі, в Бльозі Демократичних Партій і взагалі в громадсько-політичному житті вимагала багато зусиль. Певна частина провідного активу УНДС, що вже виїхала до США, зручно використовуючи цей переходовий час, розпочала енергійні заходи до створення нової організації — Союзу Українських Національних Демократів — СУНД, надіючись, що основну масу її членства становитимуть колишні члени УНДС і займаючи щодо УНДС в Європі виразно неприхильне становище.

Президія Центрального Комітету концентрує свою працю в той час в Новому Ульмі, спираючись на досить сильний як чисельно, так і індивідуально, місцевий відділ УНДС. В зв'язку з масовим емігруванням в складі центральних органів заходять зміни. Під кінець 1950 року Президія ЦК складалася з таких осіб: М. Ливицький — голова, д-р І. Драбатий і інж. О. Антипів — заступники голови, М. Шраменко — генеральний секретар, С. Бервіцький, Д. Зайців, З. Івасишин і І. Іножарський — члени Президії.

У справі нав'язання контакту з розпорошеним по всіх континентах членством УНДС чималу роль відіграв "Бюлетень ЦК УНДС", перше число якого вийшло в жовтні 1950 року, і який поставив перед собою завдання: "бути лучником Організації з її членами і членів з їх Організацією".

27 січня 1951 року в Новому Ульмі відбулася чергова ширша конференція органів УНДС. В той час, у зв'язку з масовою еміграцією, вже була зліквідована більшість іривських таборів і рештки емігрантів перебували в невеличкому куті південносхідньої Баварії. Життя української еміграції в Німеччині починало поволі достосовуватися до нових обставин. Цій ситуації і була головно присвячена увага конференції 21 січня 1951 року. В житті УНДС конференція ця замкнула т. зв. ново-ульмівський період праці ЦК, праці над єднанням до гурту, переселенням розпорошеного по різних країнах УНДС-івського активу, що йде в майбутнє з ідеєю УНР та з прапором і духом Симона Петлюри.

Півроку пізніше, 28 липня 1951 року, в Фельдмохінгу під Мюнхеном відбулася конференція, що відзначила 5-ту річницю існування УНДС. В цій конференції взяло участь 29 делегатів, що репрезентували 8 емігрантських осередків. В чотирьох доповідях, з якими виступали ред. І. Липовецький, ред. М. Ливицький, проф. О. Юрченко та інж. Є. Гловінський, проаналізовано як минулий п'ятилітній шлях Організації, так і місце

УНДС на тлі тогочасної української дійсності, а також належну увагу присвячено проблемам господарства і державно-політичному ладу майбутньої Української Держави. В численних привітаннях конференцію вітав увесь УНДС-івський загаль, розпорошений по цілому світу.

В той час на місцях нового оселення в різних країнах вже почали поставати споріднені УНДС-івські організації. Ще 1949 року в Австралії засновано Центральне Бюро УНДС. В жовтні 1951 року в Нью-Йорку відбулися організаційні збори членів УНДС, на яких засновано Український Національно-Державний Союз в США. В місяць більшого скупчення членства, як Міннеаполіс, Дітройт, Бостон, Трентон і ін., творяться його відділи. Рік пізніше, 21 червня 1952 року, на організаційних зборах членства УНДС в Торонті засновано Український Національно-Демократичний Союз у Канаді. 28 червня 1953 року в Буенос-Айресі організується Український Демократичний Союз в Аргентині.

Рівночасно з цим інтенсифікується і видавнича справа УНДС. 1952 року президія ЦК УНДС видає збірник, присвячений п'ятиліттю існування УНДС, в якому подано вичерпний матеріал про Організацію, її програмові тези, постанови з'їздів, декларації при різних нагодах і т. ін. Також 1952 р. в Нью-Йорку починає виходити "Бюлетень УНДС в США", а 1953 року в Європі починає виходити "Мета".

Утворені в різних країнах організації УНДС швидко включаються в місцеве громадсько-політичне життя і з особливою самопопеченням діють там, де того вимагають інтереси Державного Центру УНР.

У серпні 1953 року над Ніягарою відбулася перша зустріч членства УНДС в США і УНДС у Канаді. Цією зустріччю двох організацій розпочато в їхньому житті новий період, період координації своєї праці, а також дії спільним і

однозгідним фронтом в моментах, коли цього вимагають обставини. Такі зустрічі організуються і в наступних роках, набираючи більш масового характеру.

Але 1952-ий, і особливо 1953-ий рік вписані в історію УНДС також жалобою і смутком. 1953-ий рік то, — як писала "Мета", — чорний рік для української демократії. Невблаганна смерть вирвала з її рядів чоловік-постаті Державного Центру УНР, а також цілу низку чоловічих представників УНДС.

Протягом 1952 - 1953 років по черзі у вічність відходять: голова ВО УНРади проф. І. Мазепа, командарм і провідник легендарного Зимового Походу ген. М. Омелянович-Павленко, член УНРади і голова УНДС в США проф. М. Олексіїв, голова УНРади проф. Б. Іваницький, голова ВО УНРади д-р С. Баран, голова УАПЦ митрополит Полікарп. В особах своїх членів: проф. Б. Іваницького, ген. М. Омеляновича-Павленка, проф. М. Олексіїва, а також проф. С. Комафецького, проф. Б. Лисянського та інших, що вмерли в тих роках, зазнає тяжкої втрати і УНДС, як організація.

За цим усім 17 січня 1954 року надійшов і найтяжчий удар для Державного Центру УНР, а саме — смерть Президента Андрія Лівницького. З чоловічих постів сучасної української визвольної боротьби смерть зняла цю довгу низку статей великого державного масштабу, що довгі роки і десятиліття на своїх плечах несли тягар українських визвольних змагань. Не могло це не відбитися на нормальному функціонуванні апарату ДЦ УНР, Виконавчий Орган якого в тих роках входить в стан затяжної кризи. Для УНДС, як для одного з перших співтворців УНРади, ці роки стають роками, коли він прикладає найбільше ініціативи, праці і зусиль, щоб вивести ДЦ УНР на шлях нормального і творчого існування.

Третя Сесія УНРади, що відбулася 6-12 березня 1954 року, усунула всі до того часні підстави до криз в УНРаді.

ПРЕЗИДЕНТ А. ЛІВИЦЬКИЙ СЕРЕД ЧЛЕНІВ ПРЕЗИДІЇ УНРади І ВИКОНАВЧОГО ОРГАНУ,
ПІСЛЯ СПІЛЬНОГО ЗАСІДАННЯ В ЖОВТНІ 1952 РОКУ.

Зліва направо, у першому ряді: ген. М. КАПУСТЯНСЬКИЙ, д-р С. БАРАН, Президент А. ЛІВИЦЬКИЙ, ред. І. БАГРЯНИЙ, інж. ХРОНОВЯТ, 2-ий ряд: сот. В. ГРИГОРЕНКО, інж. С. ДОВГАЛЬ, д-р М. ХРОБАК, проф. Ю. БОЙКО, ред. М. ЛІВИЦЬКИЙ. 3-ий ряд: ред. М. ВОСКОБІЙНИК, п. Ф. ГАСНКО, д-р О. ЮРЧЕНКО, інж. В. ДІБЕРТ, інж. І. ЛУЦИШИН, інж. Д. АНДРІЄВСЬКИЙ. 4-ий ряд: суддя І. ІНОЖАРСЬКИЙ, інж. Я. ДЗЯБЕНКО, полк. М. СТЕЧИШИН, інж. С. ГЛОВІНСЬКИЙ і полк. М. ШРАМЕНКО.

Державний Центр УНР очолив Президент д-р Ст. Витвицький. Був обраний новий склад Президії УНРади на чолі з інж. О. Бойдуником, а також узгіднено і затверджено новий склад ВО УНРади. Коаліція українських політичних партій, що творять УНРаду, була поширена новими складовими одиницями. Для праці ВО поставлено далекосяглі дороговкази.

У новому ВО УНРади УНДС одержав два ресорти — ресорт зовнішніх справ, що його очолив ред. М. Лівіцький, і державний секретаріат, який очолив проф. О. Юрченко.

Ще більшою мірою устabilізувала взаємини в УНРаді її 4-та Сесія, що відбулася у Мюнхені 16-21 березня 1957

року, яка, як казав Президент д-р Ст. Витвицький в своїй заключній промові, закінчилася “акордом згоди, замирення і дружньої співпраці”. На цій Сесії Українську Національну Раду очолив провідник УРДП І. Багрянний, на чолі Виконавчого Органу УНРади став голова УНДС М. Лівіцький. 4-та Сесія УНРади і 4-тий З’їзд УНДС, що незабаром відбувся у Мюнхені, започаткували в житті УНДС новий період, в якому він в цілому, свідомий своїх завдань і відповідальності, в усіх країнах і своїх складових клітинах подвоїв зусилля і жертвовність в праці для Державного Центру УНР.

І. Липовецький

ВІДІЙШЛИ У ВІЧНІСТЬ

М. ОМЕЛЯНОВИЧ-ПАВЛЕНКО

Б. ІВАНИЦЬКИЙ

М. ОЛЕКСІВ

А. ЯКОВЛІВ

В. ЛУКІЯНОВИЧ

Н. КИБАЛЮК

О. ПЕТЛЮРА

Б. ЛИСЯНСЬКИЙ

С. КОМАРЕЦЬКИЙ

М. ПРИХОДЬКО

П. КУКЛОВСЬКИЙ

М. ЛИПОВЕЦЬКА

Десятилітній шлях УНДС вкритий багатьма могилами провідного активу і забутих друзів, що життя своє віддали служінню Батьківщині.

Протягом цього часу у вічність відійшли:

1947 рік: в таборі Еттлінген — проф. Петро ЛЕВЧЕНКО.

1948 рік: в Авгсбурзі — голова авгсбургського відділу суддя Віктор ЛУКІЯНОВИЧ, а кілька місяців пізніше, 9 серпня того року, — його наступник проф. Неофіт КИБАЛЮК.

1949 рік: в Майнц-Кастелі — генеральний секретар ЦК УНДС інж. Д. КОВПАНЕНКО.

1950 рік: в Еттлінгені — член місцевого відділу чотовий Левко ЗАГОРУЙКО.

1951 рік: в Торонті — полк. Олександр ПЕТЛЮРА, а в Нью-Йорку — Олександра РИБАЧУК.

1952 рік: 29 травня в Парижі Командарм УНР, провідник легендарного Зимового Походу — генерал-полк. Михайло ОМЕЛЯНОВИЧ-ПАВЛЕНКО. Також у Франції 7 вересня — проф. Борис ЛИСЯНСЬКИЙ. В Трентоні, в США, 8 жовтня — голова ЦК УНДС і голова Головної Управи УНДС в США — проф. Михайло ОЛЕКСІВ. Того ж року в Мюнхені — проф. Сергій КОМАРЕЦЬКИЙ, а в Карлсруе — полк. М. ПРИХОДЬКО.

1953 рік: 4 квітня в Дітройті голова Президії Української Національної Ради — проф. Борис ІВАНИЦЬКИЙ.

1954 рік: — у вересні, в Торонті, Канада, — Марія ЛИПОВЕЦЬКА.

1955 рік: 14 травня в США почесний член УНДС — проф. Андрій ЯКОВЛІВ, а 3 серпня — інж. В. БИБИК.

1956 рік: 26 листопада в Ньюарку, в США, член-основоположник УНДС — полк. Микола КУЛИКІВСЬКИЙ. В Лос-Анджелос — інж. І. ШМАТКО.

1957 рік: 5 травня в ново-ульмівському шпиталі помер і в Дорнштаті похований сот. Федір САДОВСЬКИЙ.

В цьому ж часі у вічність відійшли св. пам. В. ЧАЙКІВСЬКИЙ, проф. Федір ПОШИВАЙЛО, проф. Юрій ГЮБНЕР, Г. СТЕНЬКО, прокурор Павло КУКЛОВСЬКИЙ та інші.

ПЕРЕД СВІТЛОЮ ЇХНЬОЮ ПАМ'ЯТТЮ НИЗЬКО СХИЛІМО ГОЛОВИ!

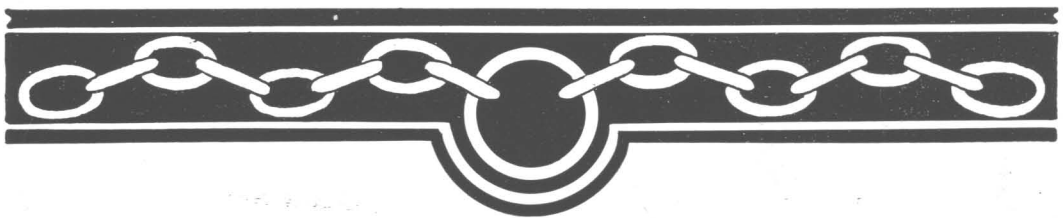

ПРОФ. БОРИС ІВАНИЦЬКИЙ
— перший голова
Української Національної Ради.
(21. 3. 1878 — 4. 4. 1953)

...“До об’єднання кличе нас незламний дух боротьби поколінь нашого народу за волю української землі й нації та терпіння і спротив України. Про це говорить нам українська кров, що проливалася і лється за волю Народу, та цього вимагають від нас світлі Тіні Тих, що за неї впали”...

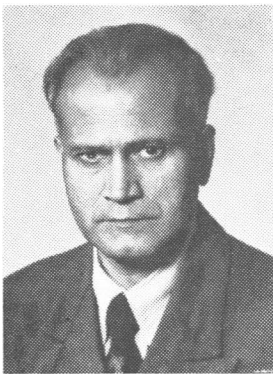
Б. ІВАНИЦЬКИЙ

ГЕНЕРАЛ - ПОЛКОВНИК МИХАЙЛО ОМЕЛЯНОВИЧ-ПАВЛЕНКО
Начальний Вождь Української Галицької Армії. Комнд. Армії Української
Народньої Республіки. Провідник Зимового Походу.
(8. 12. 1878 — 29. 5. 1952)

Микола ЛІВИЦЬКИЙ
— голова ЦК УНДС.

“Десять років проминуло. УНДС іде вперед тяжким шляхом визвольної боротьби. Хай же нашим гаслом на майбутнє буде: постійно збільшувати й удосконалювати наші зусилля, щоб внести свою частку у справу визволення українського народу та відновлення й закроплення незалежної, народоправної соборної Української Народньої Республіки!..”

М. ЛІВИЦЬКИЙ

УНДС, ЙОГО ПОХОДЖЕННЯ Й ЗАВДАННЯ

Заснований 25 травня 1946 року, в двадцяті річницю трагічної смерті славної пам'яті Головного Отамана Симона Петлюри, Український Національно-Державний Союз (УНДС) не був, проте, якимсь новотвором, але тільки організаційним оформленням руху, що вже існував і діяв перед тим серед українського громадянства. Протягом років Визвольної війни і пізніше, на українських землях під різними окупаціями й на еміграції, почала кристалізуватися демократичних, соборницьких підставах, зроджена з ідей і гасел Української Національної Революції, національно-державницька, петлюрівська ідеологія, за якою пішли тисячі активних учасників української визвольної боротьби. 25 травня

1946 року вони оформилися в політичній організації УНДС, що прийняла цю ідеологію за свою. Кадри УНДС складаються, отже, з колишніх членів неіснуючих тепер демократичних партій періоду Визвольної війни (радикал-демократи, народні республіканці тощо), з колишніх членів деяких західноукраїнських партій, з колишніх членів українських соціалістичних партій, а насамперед — з великої, раніш безпартійної маси українського воєцтва та українського громадянства всіх верств: селянства, робітництва, інтелігенції — з усіх земель Соборної України.

УНДС не намагався на еміграції створити якусь нову ідеологію. Традиційно пов'язує він себе з недавноминулою ак-

тивною визвольною боротьбою. Ідейно УНДС виводить себе: з духового середовища непохитних, безкомпромісових петлюрівців років Визвольної війни 1917—21 рр., від тих непохитних петлюрівців, які на Батьківщині, під окупаційним московсько-більшевицьким режимом, провадили безкомпромісову боротьбу за “український світ”, за здобутки Української Національної Революції — проти речників, чужих і своїх, жовтневої “революції”; з середовища українських політичних сил тих петлюрівців, що, перебуваючи на еміграції, залишилися вірними ідеям Української Національної Революції і своєю працею підтримували акцію Державного Центру УНР в періоді між двома світовими війнами; з тих демократичних кіл західноукраїнських земель, які, обороняючи свої місцеві українські інтереси в підпільно-революційних організаціях або шляхом легальної політично-національної праці, брали водночас участь і в загальноукраїнській визвольній боротьбі в соборницьких масштабах; з тих середовищ, які під час другої світової війни стояли по боці західно-демократичного світу й брали активну участь у демократичному русі спротиву нацистським загарбникам.

Виконуючи свої загальні завдання, УНДС, згідно з ідеологічно-програмовими засадами, в політичній діяльності стоїть на незмінних державницьких (самостійницьких) позиціях, проголошує соборну єдність української нації, пропагує засади справжньої демократії і потребу гармонійної співпраці всіх верств українського народу (національний солідаризм), прямує до відновлення справедливості, для народу і через народ встановленої, Української Держави (з рівністю перед правом та з економічним,

соціальним і культурним добробутом трудящих мас України), плекає наші національно-державні, релігійні й культурні традиції, обстоює легальний титул і провідну роль законного українського уряду, підтримує і розвиває наші вояцькі традиції, закликає до участі у визвольній боротьбі і безкомпромісової постави до ворога, протиставить вміння, обережність, плянування і використання всіх можливостей в противагу безвідповідальній одчайдушності й дилетанству, закликає до співпраці і спільної боротьби з усіма заприятельними народами при умові повної рівності і взаємності.

Резюмуючи справу політично-національних цілей УНДС, можна ствердити: теперішнє завдання нашої організації, в умовах перебування на еміграції, — це всебічна активна участь у загальнонаціональній визвольній боротьбі, у визвольній акції в рамках екзильного Державного Центру УНР.

У майбутній визволеній Україні УНДС стане до праці разом з усіма, сущими тепер на Батьківщині, своїми ідейними однопумцями, як організація з національно-державницькою народоправною ідеологією і з бойовими традиціями Петлюрівства-Уенерівства часів Української Національної Революції, часів Визвольної війни та часів безкомпромісової боротьби за “український світ” під режимом ворожих (передовсім московсько-більшевицької) окупацій та на еміграції.

Зорганізувати і включити в річище національно-державної праці всіх тих, хто піде за національно-державницькою, народоправною ідеологією Петлюрівства — це завдання УНДС в майбутньому, на Батьківщині.

М. Лівіцький.

МИКОЛА ЛІВИЦЬКИЙ
Голова Виконавчого Органу Української
Національної Ради. Голова Українського
Національно - Державного Союзу.

... "Український народ на Батьківщині не має можливості вільно висловлювати свої думки і бажання. Хай же він знає, що в кожній справі за нього буде говорити і обороняти його інтереси Державний Центр Української Народньої Республіки на чужині, що є справжнім виразником його волі" . . .

М. Лівіцький

ПРЕЗИДІЯ ЦЕНТРАЛЬНОГО КОМІТЕТУ УНДС

"...Оглядаючися на перейдений десятирічний шлях, ми мусимо бути горді і з нашої організації і з нашого членства. Обов'язок, взятий на себе, ми виконували чесно, ідею визволення України ми зберегли непорушно."...

ЦК УНДС, травень 1956.

*Микола ЛІВИЦЬКИЙ
— голова ЦК УНДС*

Заступники голови:

Б. ГЛОВІНСЬКИЙ

М. ШРАМЕНКО

О. ЮРЧЕНКО

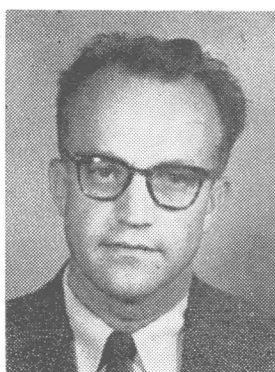
Члени Президії ЦК:

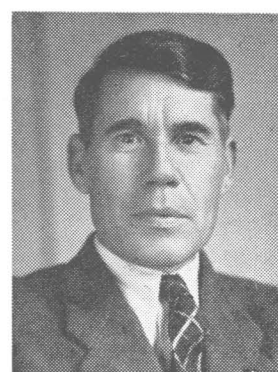
Я. ДЗЯБЕНКО

І. ІНОЖАРСЬКИЙ

Ю. ТАРКОВИЧ

В. ТАТАРСЬКИЙ

Відділи і Осередки

Після масової еміграції українців із Європи до заокеанських країн кількісний склад членства УНДС помітно зменшився. Місцями більшого скупчення членства залишилися Мюнхен, Карлсруе, Новий Ульм і Авґсбург, в яких існують і нині відділи УНДС, що своєю працею час від часу нагадують про себе. Мюнхенський осередок з його висококваліфікованим членством та регулярними інформаційними і дискусійними вечорами відіграє важливу роль у допомозі як Президії ЦК УНДС в його щоденній роботі, так і фракції УНДС в її відповідальній праці на терені Української Національної Ради.

До управ окремих відділів у 1956 - 1957 роках входили:

Відділ у Мюнхені: ред. Ю. Таркович — голова, д-р Т. Васкан — заступник голови, пані З. Мелінська — скарбник і Г. Ткаченко — секретар. Тепер цей відділ очолює проф. П. Зайцев.

Відділ у Карлсруе: суддя І. Іножарський — голова, інж. Я. Дзябенко — заступник голови і Г. Груба — секретар.

Відділ у Новому Ульмі: проф. В. Волканович — голова і В. Лоян — секретар.

Відділ у Авґсбурзі: сот. Н. Зіневич — голова та І. Кушніренко — секретар.

На терені Англії і Франції існують Крайові Представництва УНДС, що репрезентують членство, яке перебуває у цих країнах, і тримають контакт із ЦК УНДС.

УКРАЇНСЬКІ ВЕТЕРАНИ СКЛАДАЮТЬ ВІНОК НА МОГИЛУ НЕЗНАНОГО ВОЯКА У ПАРИЖІ.

На фотокартці: ген. О. УДОВИЧЕНКО вписує своє ім'я до пропам'ятної книги.

На першому плані: ред. М. КОВАЛЬСЬКИЙ, С. КРАВЧЕНКО, ген. О. УДОВИЧЕНКО і ред. Р. ГОЛЯН.

УЧАСНИКИ ЧЕТВЕРТОГО ДЕЛЕГАТСЬКОГО З'ІЗДУ УНДС НА ВІДВИНАХ ПРЕЗИДЕНТА
УНР д-ра С. ВИТВИЦЬКОГО.

Четвертий Делегатський З'їзд УНДС відбувся 25 - 26 травня 1957 року в Мюнхені. Центральним пунктом програми З'їзду було справоздання Президії ЦК УНДС і доповіді проф. О. Юрченка та проф. Є. Гловінського про теперішнє становище в Україні і сучасну міжнародно політичну ситуацію. В доповіді голови УНДС ред. М. Лівницького проаналізовано минулий шлях організації і подано дороговкази для її праці у май-

бутньому. Згадані доповіді стали базою для широких резолюцій З'їзду.

З'їзд переобрав центральні органи УНДС. ЦК УНДС складається з 32 осіб. Головою УНДС обрано М. Лівницького, його заступниками: Є. Гловінського, М. Шраменка і О. Юрченка. До президії ЦК також увійшли: Я. Дзябенко, І. Іножарський, Ю. Таркович і В. Татарський.

Учасники З'їзду відвідали Президента д-ра Ст. Витвицького, що в той час перебував у Мюнхені.

П. КОТОВИЧ

В. ЛУКІЯНОВИЧ

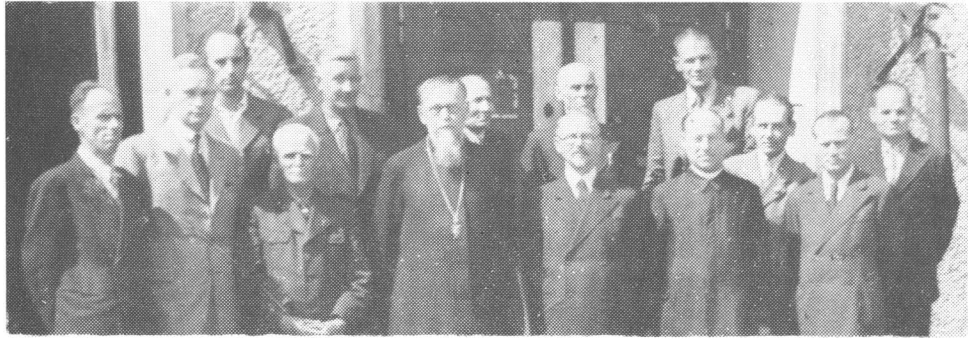
Н. ЗІНЕВИЧ

*Президент А. ЛІВИЦЬКИЙ і голова ЦК УНДС
ред. М. ЛІВИЦЬКИЙ на бульварі в Карлсруе. 1952 рік.*

КАРЛСРУЕ

В Карлсруе провів останні роки свого життя Президент А. ЛІВИЦЬКИЙ. Тут постійно перебуває Митрополит УАПЦ НІКАНОР. Заснований тут свого часу відділ УНДС існує і донині.

ГЕН. М. ОМЕЛЯНОВИЧ - ПАВЛЕНКО В КАРЛСРУЕ. 1948 РІК.

Серед присутніх: Митрополит НІКАНОР і члени УНДС: ген. М. ОМЕЛЯНОВИЧ - ПАВЛЕНКО, ген. М. САДОВСЬКИЙ, ред. М. ЛІВИЦЬКИЙ, майор Г. МАСЛИВЕЦЬ і сот. С. ЗАХВАЛИНСЬКИЙ.

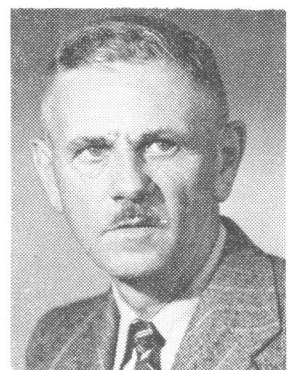
П. СУМАРОКІВ

Г. ХОМИЧЕВСЬКИЙ

Г. ОРЛОВСЬКИЙ

*Ф. САДОВСЬКИЙ
(1894 - 1957)*

НОВИЙ УЛЬМ

В українському громадсько-політичному житті Новий Ульм відігравав важливу роль. Тут часто відбувалися різні з'їзди, конференції і політичні наради. На фотокартці: Президент А. ЛІВИЦЬКИЙ виходить з будинку після однієї з таких нарад. Біля Президента — полк. А. ВАЛІЙСЬКИЙ. За ними — проф. СМОЛЯНСЬКИЙ і інж. О. КОЗЛОВСЬКИЙ.

АКАДЕМІЯ В 30-ті РОКОВИНИ СМЕРТІ ГОЛОВНОГО ОТАМАНА СИМОНА ПЕТЛЮРИ.
Члени Комітету для організації академії. По обох боках — пластуни, що брали участь
в літературно-мистецькій частині програми. (27. 6. 56)

І. ПЕКАРЧУК

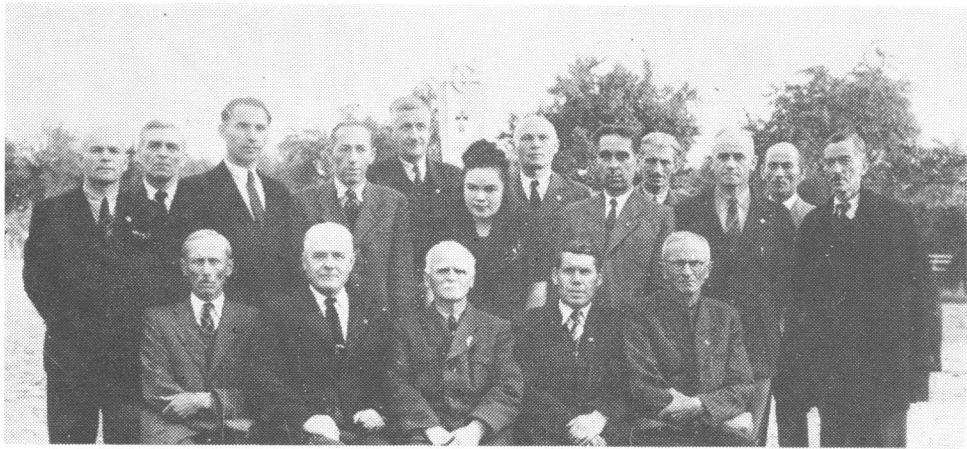
В. ВОЛКАНОВИЧ

В. ЛОЯН

Х. ПЕКАРЧУК

*ГОЛОВНА УПРАВА СОЮЗУ УКРАЇНСЬКИХ ВЕТЕРАНІВ,
обрана на 2-ому З'їзді в 1948 році.*

Сидять: полк. І. Пекарчук, ген. К. Смовський, ген. М. Омелянович-Павленко, полк. В. Татарський, підполк. В. Дядечко. Стоять: пор. Д. Сачківський, М. Михайловський, майор Д. Дмитренко, полк. К. Реутів, сот. С. Захвалінський, панна Г. Янчик (співробітниця Канцелярії СУВ), сот. М. Ткаченко, хор. В. Кучабський і пор. В. Куцик.

Серед присутніх переважають члени УНДС, що й нині беруть активну участь в його житті.

Проф. П. ЗАЙЦЕВ — голова відділу у Мюнхені, В. ЗІНЧЕНКО і Г. ДЗЮБА — члени відділу УНДС в Карлсруе.

Фрагменти з минулого

1946-ий рік, в якому відбулося організаційне оформлення Українського Національно-Державного Союзу, з огляду на тогочасну репатріаційну політику УНРР-и, вписаний в історію української еміграції в Німеччині, як рік найбільш небезпечний і тривожний. Ніхто не мав певности завтрішнього дня, не знав, чи не стане він жертвою репатріації і чи не дістанеться до большевицьких репатріаційних таборів, з яких ешелон за ешелюном вивозили втікачів на схід.

У цій небезпечній і тривожній ситуації відбувся і З'їзд основоположників УНДС в Новому Ульмі, який, до речі, був одним із перших того роду з'їздів у тих часах.

Українська еміграція, що після другої світової війни опинилася в Німеччині, перебувала на політичному роздоріжжі, відчувала потребу координації політичної дії, шукала доріг, якими мала вона йти в майбутне. І мимохіть приходила вона до потреби консолідації українських сил взагалі і зокрема до потреби об'єднання їх біля Державного Центру УНР. Після цього стає ясним той спонтанний рух до творення низових клітин УНДС по різних таборах, який так виразно позначився в тих роках. В 1946-ому і наступних роках ідея творення УНДС тріюм-

ПРЕЗИДЕНТ А. ЛІВИЦЬКИЙ З ГРУПОЮ УНДС - ієців В ТАБОРІ ЕТТЛІНГЕН В 1949 РОЦІ.

Зліва направо: сот. К. МАРУЩАК, президент А. ЛІВИЦЬКИЙ, проф. О. БОНДАРІВСЬКИЙ. Стоять: інж. Я. ДЗЯБЕНКО, майор М. БИТИНСЬКИЙ та інж. З. ІВАСИШИН.

Пані М. ВОЛОСЕВИЧ розмовляє з ген. М. САДОВСЬКИМ і ред. М. ЛІВИЦЬКИМ, що відвідали табір Гайденау з метою заснувати відділ УНДС.

фально пройшла через усі осередки скупчення української еміграції, не зустрічаючи спротиву, гуртуючи навколо себе національно свідомий, державно-творчий і демократично усposіблений елемент.

Про життя й діяльність УНДС в деяких осередках і подаємо тут короткі інформації:

Майнц-Кастель

Мальовничо розташований на правому березі Райну переходовий табір у Майнц-Кастелі постав після злиття двох українських таборів — Оффенбаху і Вісбадену.

У таборі Оффенбах перебував Президент УНР, світ. пам. А. Лівницький, зі своїм оточенням і урядом. В Оффенбаху проваджено також підготовчу працю в справі організації УНДС і УНРади. З часом Державний Центр був перенесений до Майнц-Кастелю, який став також місцем осідку централі УНДС.

До УНДС в Майнц-Кастелі були безпосередньо приналежні організації УНДС в Франкфурті над Майном, в таборах Ганау, Корнберг і ін. Головою місцевого відділу УНДС був б. пам. Д. Ковпаненко, а потім інж. П. Верещака. Табір у Майнц-Кастелі належав до тих небагатьох таборів, де провід табору протягом цілого його існування перебував у руках УНДС-івців.

Управа місцевого відділу УНДС тісно співпрацювала з іншими демократичними організаціями, як Союз Українських Ветеранів, Селянська Спілка та ін.

3-7 вересня 1947 року в Майнц-Кастелі відбувся Другий Делегатський З'їзд УНДС, на якому реор-

УПРАВА СУВ В АШАФЕНБУРЗІ.

1-ий ряд: майор З. ІВАСИШИН, сот. ХУХРА, майор В. РУДЕЦЬКИЙ — голова, майор Я. ДЗЯБЕНКО, сот. Б. СТІЛКОВСЬКИЙ. 2-ий ряд: сот. ФЕДАК, сот. А. КОЗАЧИНСЬКИЙ, сот. Д. ЛИМАРЕНКО і Д. САВЧУК.

УПРАВА СЕЛЯНСЬКОЇ СПІЛКИ.

Сидять: І. СЕНЬКО, З. ДОНЬЧУК, Д. НАЗАРЕЦЬ. Стоять: А. ГРИНЬ, п. ЮРЧЕНКО, С. БОГОСЛАВЕЦЬ.

*ПОСВЯЧЕННЯ ПАМ'ЯТНИКА НА МОГИЛІ
с. п. Н. КИБАЛЮКА, 26. 7. 1951 р.
Промовляє сот. І. ЛИПОВЕЦЬКИЙ.*

ганізовано УНДС в партійному напрямку.

Табір Майнц-Кастель зліквідовано 1948 року, а його мешканців переселено до інших таборів. Майнц-Кастель дав багато активних і цінних одиниць, що й нині беруть активну участь в громадсько-політичному житті.

Ашафенбург

Відділ УНДС в Ашафенбурзі засновано восени 1946 року. Але вже й перед тим в ашафенбурзьких таборах перебувало багато членів УНДС, що стали ними на З'їзді основоположників УНДС в Новому Ульмі, або незабаром після цього.

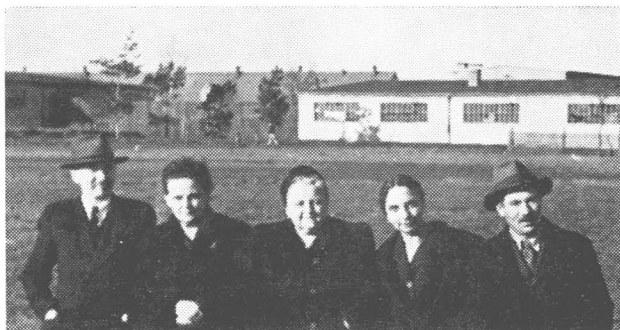
На перші організаційні збори, що відбулися в таборі "Ля Гарде", прибули ред. М. Лівіцький, полк. М. Стечишин, ген. М. Садовський та ін. На зборах було присутніх до 30 осіб, переважно колишніх вояків УНР.

Після основоположних зборів до відділу вступила поважна кількість осіб, переважно з нової еміграції. Головою першої управи був М. Павлюк. Від літа 1947 року головування у відділі перебрав майор Д. Бакум, що був тоді також уповноваженим Військового Міністра на Ашафенбург та головою верифікаційної комісії. До управи входили: проф. О. Бондарівський — заступник голови, інж. А. Зубенко — секретар, інж. З. Івасишин, інж. Я. Дзябенко та ін. Головою контрольної комісії в той час був сот. Б. Стрілковський.

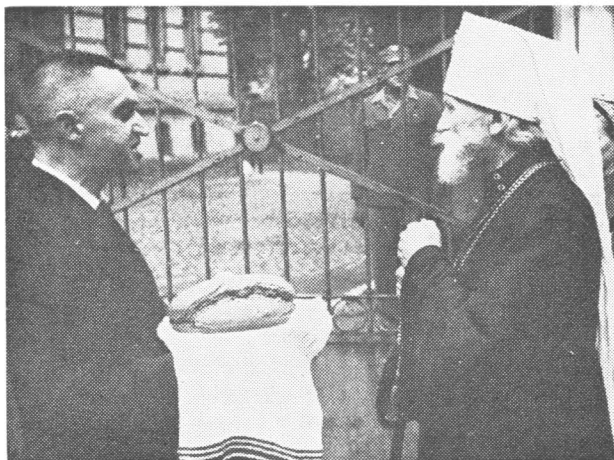
Найбільшу діяльність виявили члени УНДС в Союзі Українських Ветеранів, до якого мало не всі належали і головою якого тоді був майор М. Рудецький. З часом, однак, діяльність відділу ослабла, а кількісний стан його залишився. До цього спричинилося те, що

*ПІД ЧАС ВІДВІДИН ВІДДІЛУ УНДС В АШГСБУРЗІ:
Проф. М. ОЛЕКСІВ і ред. І. СЕНЬКО.*

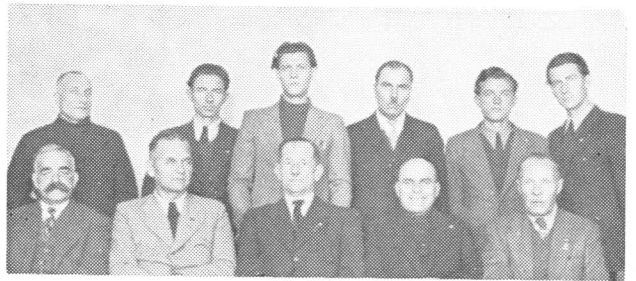
*Проф. М. ВЕТУХІВ, д-р В. ЛУКІЯНОВИЧ, Тамара ПЕТРІВ,
Юлія НОВИЦЬКА та І. СЕНЬКО.*

*Проф. Б. ЛИСЯНСЬКИЙ вітає митрополита ПОЛІКАРПА
в таборі Геттінген.*

*ГРУПА УЧАСНИКІВ УКРАЇНСЬКИХ
ВИЗВОЛЬНИХ ЗМАГАНЬ В ТАБОРІ ШТУТ-
ТГАРТ - ЦУФФЕНГАУЗЕН.*

*В центрі — члени УНДС: св. пам. полк.
М. КУЛИКІВСЬКИЙ — голова місцевого СУВ,
Ф. МАЛЬ - МАЛЮТА і А. МЕВША — скарбник.*

частина членства, яку становили нові емігранти, зацікавилася церковними справами, беручи активну участь в русі за створенням соборноправної УАПЦ. Цей рух, як відомо, скінчився церковним собором частини духовенства і мирян восени 1947 року в Ашафенбурзі, а потім привів і до створення СЗСУ, до якого й увійшла частина УНДС-івців нових емігрантів. У відділі залишилися переважно старі емігранти-петлюрівці. На чолі управи відділу став сот. Б. Стрільковський. З ліквідацією ашафенбурзьких таборів, яка незабаром розпочалася, більшість членства УНДС, як і воjakів, переїхали до Байройту. Заснований тут відділ УНДС очолив інж. Я. Дзябенко, а потім — полк. І. Нагнибіда.

*Дефіляда українських козаків в роковини смерті
СИМОНА ПЕТЛЮРИ. Новий Ульм, 1949.*

Штутгарт - Етлінген

Відділ УНДС в Штутгарті був заснований незабаром після новоульмівського З'їзду. Збори відбулися в присутності ген. М. Садовського, який з цією метою прибув до Штутгарту і перевів відповідну підготовчу працю серед таборових чинників. Управу відділу очолив майор П. Шпірук.

З огляду на те, що УНДС в своїй початковій фазі являв собою тільки політичну організацію, а не партію, до відділу вписалася також певна кількість осіб, що належали до інших політичних середовищ. Це відбулося пізніше на

*ЗУСТРІЧ ГОЛОВИ УНРади проф. Б. ІВАНИЦЬКОГО
В КАСАРНЯХ ЛЮДЕНДОРФА В НОВОМУ УЛЬМІ.
На першому плані: інж. Г. ДЕНИСЕНКО, ред. ЧАРНЕЦЬКИЙ,
проф. Б. ІВАНИЦЬКИЙ і полк. А. ВАЛІСЬКИЙ.*

*ГРУПА ВЕТЕРАНІВ УКРАЇНСЬКИХ ВИЗВОЛЬНИХ ЗМАГАНЬ — ЧЛЕНІВ СУБ
ВІДДІЛУ НЮРНБЕРГ-ФЮРТ. 1947 РІК.*

Головою місцевого осередку УНДС був сот. Н. ЗІНЕВИЧ.

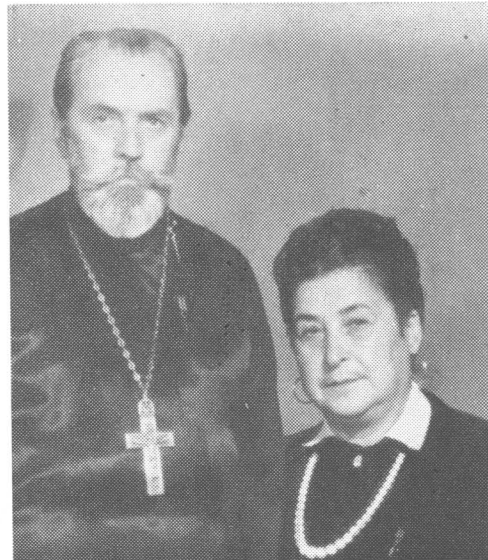
праці відділу, в багатьох випадках паралізуючи його діяльність. Багато часу і енергії від управи відділу забирала боротьба з “репатріаційними настроями”, які в УНРР-івському керівництві в провінції Вюртемберг-Баден були особливо сильні, а також з т. зв. “таборовими державами”. Тим більше, що голова управи відділу майор П. Шпірук виконував також

функцію голови Обласного Представництва Української Еміграції на Вюртемберг-Баден і цим справам мусів присвячувати максимум уваги.

Ситуація ґрунтовно змінилася, коли в жовтні 1946 року українців перевезли до табору Етлінген, а з початком 1947 року репатріаційну політику облишено. Відділ поповнюється новими членами з-

*Проф. С. КОМАРЕЦЬКИЙ, інж. Ю. ГОНЧАРЕНКО
і д-р І. ДРАБАТИЙ — члени регензбурзького
відділу УНДС.*

*Любов ШЕВЧУК і бл. нам. о. Володимир
ШЕВЧУК. Регензбург, 1949 рік.*

поміж українців, прибулих із польських таборів, а пізніше і з Майнц-Кастелю. Для праці управи відділу створюються ширші й сприятливіші можливості.

Незважаючи на різні перешкоди, праця відділу УНДС в Штутгарті, а згодом і в Етлінгені була наскрізь позитивна. Члени УНДС були найактивніші при організації таборів, вони теж вперто пропихалися до всіх урядів і завзято боронили українців від репатріації, вони були одними з перших, що всупереч інтенціям УНРР-івського керівництва організували українське громадське життя. Занебдувалося при цьому трохи життя самого відділу, але обов'язок загальноукраїнський був виконаний цілком. І в цьому найбільша заслуга відділу УНДС.

У вересні 1949 року до Етлінгену перенесено Центральний Комітет УНДС, в якому, після смерті б. пам. Д. Ковпаненка, функції генерального секретаря перебрав інж. З. Івасшин. Головою відділу УНДС в Етлінгені довгий час був інж. П. Верещака.

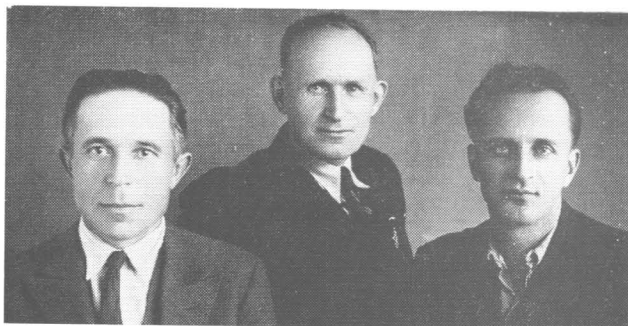
Регенсбург

Регенсбург — одно з найстаріших міст Німеччини, що досить мальовничо розляглося обабіч, в українській пісні оспіваного, Дунаю. В минулому це був великий торговельний і політичний центр, до якого Дунаєм прибували і купці із золотоговерхого Києва. В аналах одної з найстаріших церков Регенсбургу згадується про те, як київські купці покрили центральну частину стелі тієї церкви сап'яном з образами чотирьох євангелістів.

У 1945-1948 роках Регенсбург став українським культурним

ПРОФ. П. ЗАЙЦЕВ І ПРОФ. Б. ЛИСЯНСЬКИЙ.

В ТАБОРІ НОЙМАРКТ.

Зліва направо: І. БУТКО, Л. ТИМОШЕНКО і М. ХИМІЧ. 1947 р.

В ТАБОРІ ЕТЛІНГЕН, 26. 5. 1949 р.

Зліва направо: М. БИТНІСЬКИЙ, З. ІВАСШИН, Я. ДЗЯБЕНКО, П. САМОЙЛІВ, В. ДЕМ'ЯНЕНКО.

центром, бо в ці роки діяв там Український Технічно - Господарський Інститут. Коли постав УНДС, в Регензбурзі одразу ж засновано його відділ, офіційне оформлення якого відбулося 8 травня 1946 року. В організаційних зборах, якими керував інж. О. Антипів, взяли участь: д-р О. Плітас, пані д-р З. Плітас, проф. Б. Іваницький, д-р І. Драбатий, д-р Є. Приходько, проф. С. Комарецький, д-р С. Масенко, інж. А. Берегулька, д-р В. Білінський, інж. Я. Зінченко, інж. Ф. Мельників, інж. К. Ніщименко, пор. Паньків, М. Нагірний, С. Нагірна та інші.

Перша управа відділу складалася з таких осіб: інж. О. Антипів, д-р Є. Приходько та інж. Ф. Мельників. Делегатами на ново-ульмівський З'їзд основоположників УНДС були: Є. Приходько, Ф. Мельників і А. Берегулька. Пізніше на чолі відділу перебували також д-р І. Драбатий і д-р Є. Приходько. Відділ УНДС в Регензбурзі не був великий, мав трохи більше півсотні осіб і складався здебільшого із співробітників УТГІ, ректором якого був проф. Б. Іваницький. У відділі відбувалися часто сходи членів, на яких виступали з доповідями як місцеві члени, так і приїзжі, а серед них головно ред. М. Лівіцький і проф. М. Олексіїв. На сходинах виступали з доповідями також і представники інших політичних угруповань, з якими УНДС співпрацював.

В ТАБОРІ "ОРЛИК" В БЕРХТЕСТАДЕНІ.
Д-р В. ДМИТРИЮК, арт. О. МАРТИНЕНКО, проф. В. ДОРОШЕНКО, ззаду — проф. С. ЛИТВИНЕНКО.

Д-р В. ДМИТРИЮК — голова відділу УНДС в Берхтесгадені (праворуч) і І. ТУРЧИНЯК — член суду.

БІЛЯ ХРЕСТА КОЛО ТАБОВОЇ ЦЕРКВИ
В ЕТТЛІНГЕНІ. 1949 р.

Май. П. САМОЙЛІВ, інж. З. ІВАСИШИН,
д-р С. НЕЧАЙ, май. М. БИТИНСЬКИЙ.

Регензбургський відділ УНДС разом з іншими політичними угрупованнями перший перевів грошеву збірку, щоб уможливити скликання Першої Сесії УНРади. Після ліквідації регензбургського табору восени 1949 року, більшість членів місцевого відділу переїхала до Ульму над Дунаєм, а опісля до Нового Ульму і влилася до відділу УНДС, що вже там існував.

Авгсбург

Старинне місто Авгсбург, що лежить у південнозахідній Баварії, добре відоме українській еміграції з огляду на кількіскалітне перебування в ньому Центрального Представництва Української Еміграції в Німеччині, а також Виконавчого Органу УНРади. Тому Авгсбург належав до тих осередків, де були засновані відділи УНДС одразу ж у перших місяцях існування Організації.

На чолі відділу по черзі перебували: суддя В. Лукіянович, проф. Н. Кибалюк та проф. І. Сенько. Секретарем управи відділу була пані Т. Петріва. Авгсбургський відділ під час свого найбільшого розвитку налічував до 200 членів і відіграв поважну роль у громадсько-політичному житті авгсбургського осередку.

Не маючи власної домівки, відділ влаштовував свої, дуже часті, сходи членів у домівці Селянської Спілки, членство якої, як правило, належало до УНДС. З доповідями на сходах виступали як члени відділу — І. Сенько, З. Доньчук, І. Липовецький, М. Рибачук і ін., так і члени ЦК, а також представники УНДС у ВО і в УНРаді, як М. Олексіїв, М. Ветухів, М. Ливицький та ін., які в тих часах дуже часто приїздили до Авгсбургу, щоб відвідати відділ.

Голова управи відділу УНДС в Авгсбурзі — проф. І. Сенько, який також очолював Головну Управу Спілки Селян у Німеччині, на Першій Сесії увійшов до УНРади, як один із шістьох представни-

ків УНДС. Ред. З. Доньчук, беручи активну участь у праці відділу, очолював управу Спілки Селян на Баварію.

З ліквідацією авгсбургських таборів і вже в періоді посиленої еміграції за океан, членство авгсбургського відділу УНДС стає базою, на якій створюються відділи УНДС в Ляйпгаймі і Кляйнкеці, а з часом їх, поріділі в наслідок еміграції, ряди вливаються в річище ново-ульмівського відділу, де, зустрівшись із переселеними до Ульму членами регензбургського відділу УНДС, створюють інтелектуально міцний осередок, на співпрацю якого спирається Централь УНДС в т. зв. ново-ульмівському періоді її існування.

Ляйпгайм

Розташований над Дунаєм, серед чудових краєвидів і чепурних сіл та містечок південнозахідньої Баварії — Ляйпгайм, в житті української еміграції у Німеччині був дальшим тягом Авгсбургу. Від Авгсбургу перейняв він не тільки рештки мешканців табору “Сомме Карсерне”, але й його традиції, а в тому і його гостинність. Тут часто відбувалися прерізні еміграційні з'їзди, тут відбулася імпазантна 2-га Сесія Української Національної Ради, тут відбувся також і 3-ій Делегатський З'їзд УНДС.

Місцевий відділ УНДС, з часом доповнений членством з прибулих сюди мешканців з табору Корнберг, — був також дальшим тягом Авгсбургу. Управу склали: І. Сенько — голова, З. Доньчук, І. Липовецький, Д. Зайців, Х. Портний та ін. Демократичні організації мали тут свою власну спільну домівку, в якій часто відбувалися інформаційні та інші сходи, а також засідання їхніх управ.

Можливо, що тут, в Ляйпгаймі, й зародилася ідея спільного демократичного блоку, бо цим спільним демократичним фронтом тут завжди діяли УНДС, УРДП, Союз Українських Ветеранів та їхні прихильники. Це особливо помітно було під

час вибору до таборових рад, а на зовні — в різних українських акціях широкого всеміграційного масштабу.

Після ліквідації ляйпгаймського табору рештки його мешканців були перевезені до Нового Ульму і Кляйнкецу. В Новому Ульмі членство УНДС увіллалося в місцевий відділ УНДС, на чолі якого стояв інж. О. Антипів, а в Кляйнкеці був створений новий осередок УНДС, на чолі якого стояв Л. Янушевич.

Карлсфельд

Табір у Карлсфельді організовано одразу ж по війні і наприкінці 1945 року в ньому перебувало до п'ятьох тисяч українців. Не легко було в цій масі в тих часах знайти своїх однодумців, проте в скорому часі створився там осередок послідовників ідей С. Петлюри і УНР. Діяльну участь в організації карсфельдського осередку УНДС брали д-р М. Шлемкевич, а також проф. М. Олексіїв, що часто приїздив із Мюнхену. Инж. К. Теличко, К. Ситько, І. Піддубний, проф. В. Дорошенко, О. Куриленко, інж. М. Каплистий, сот. Я. Дорошенко, С. Зеркаль, проф. Ю. Гюбнер, п. Мартиненко, д-р В. Дмитріюк, інж. І. Гнойовий та ін. були тут першими піонерами УНДС.

На початку 1946 року табір відвідав ред. М. Ливицький і на сходинах прихильників виголосив доповідь про мету і завдання УНДС, що прискорило організаційне оформлення відділу. На організаційних зборах, що відбулися незабаром після цього, обрано управу: І. Піддубний — голова, К. Теличко — секретар, К. Ситько — заст. голови і член управи. В швидкому часі управа нав'язала зв'язок із Майнц-Кастелем, Мюнхеном і іншими осередками, відбувала часті інформаційні збори членства, розповсюджувала УНР-івські видання і готувалася взяти належну участь в основоположному з'їзді УНДС. Але в травні 1946 року карлсфельдський табір розформовано, а його мешканців перевезено до інших таборів.

Берхтесгаден

Більша частина мешканців карлсфельдського табору переїхала до Берхтесгадену, в якому існував український табір "Орлик". В дуже скорому часі членство УНДС відновило тут свої часті дискусійні і інформаційні сходини, на яких вже розроблялися напрямні і програма УНДС. Через брак відповідного мешкання, а також ще й тому, що за ДП не визнавалося права провадження політичної роботи, сходини відбувалися малими гуртками — по 8-10 осіб. Гуртки не були сталі і увесь час намагалися поширюватися, приєднуючи до себе нових членів. Нарешті, щоб мати більшу волю рухів і можливість успішно розвиватися, організатори УНДС заснували "Дискусійний Клуб Демократичної Думки", членами якого могли бути також особи, що ідеологічно не були пов'язані з УНДС.

Як Дискусійний Клуб, так і осередок УНДС, влаштовують цілий ряд відчитів, особливо зимою 1946-1947 року. Одні з них були призначені для мешканців табору, тоді як інші — лише для членів УНДС. Доповідачами головно були: д-р М. Шлемкевич, д-р Т. Олесіюк, проф. М. Олексіїв, ред. М. Ливицький, д-р Р. Глинка, дир. А. Мудрик і ін.

Час офіційного оформлення УНДС належить віднести на літо 1946 року. Управу осередку тоді склали: д-р В. Дмитріюк — голова, проф. С. Литвиненко — пропаганда, ред. Я. Заремба — поради і преса, студ. Мартиненко — скарбник.

Найбільшого розвитку УНДС в "Орлику" досягнув літом 1947 року. На Другому Делегатському З'їзді УНДС в Майнц-Кастелі він був репрезентований трьома делегатами, що мали мандат від 57 членів.

Члени відділу УНДС в "Орлику" весь час брали активну участь і в таборовому житті. Особливо діяльну участь відділ виявив під час виборів до Таборової Ради, що відбулася 18 липня 1948 року. УНДС був тут тим чинником, що полаго-

джував і урівноважував розбіжності правих і лівих угруповань.

Міттенвальд

Основне ядро відділу УНДС в Міттенвальді творили також колишні члени карлсфельдського відділу на чолі з інж. К. Теличком. В ново-ульмівському З'їзді основоположників УНДС цей відділ репрезентувала делегація в складі: К. Теличко, К. Ситько і О. Куриленко. На інформаційних зборах, на яких складено звіт про перебіг ново-ульмівського З'їзду, було присутніх уже 100 осіб, а до управи відділу, обраної після цього, увійшли: К. Теличко — голова, проф. Ю. Гюбнер — заст. голови, сот. Я. Дорошенко — скарбник і К. Ситько та М. Приходько — члени управи. Цим моментом датується початок розросту відділу УНДС у Міттенвальді, який швидко поповнюється людьми, що шукали власне цих позицій: УНР, як Державного Центру і УНДС, як політичної організації.

Обставини праці в таборі були дуже несприятливі, але міттенвальдський відділ чесно виконав своє завдання, дав він також багато активних працівників для центральних органів УНДС, імена яких дуже часто зустрічаються і тепер на сторінках преси при згадках про громадську працю у Новому Світі і особливо на терені Товариств Прихильників УНР.

Ноймаркт

У Ноймаркті існував відомий український табір — "Нова Говерля". Ідею заснування УНДС у цьому таборі винесено також із Карлсфельду, а її здійснення слід завдячувати заходам інж. М. Химича, що в той час мав постійний контакт із провідним активом УНР. 12 березня 1946 року з його ініціативи скликано перші інформаційні збори, на які запрошено кілька десятків осіб, що репрезентували різні прошарки мешканців табору, починаючи від духовенства і кінчаючи представниками різних політичних угруповань. Присутні були поінформо-

вані, що серед українського громадсько-політичного активу вживається заходів до створення організації, яка об'єднала б у собі представників різних політичних течій і яка була б належною базою для постання українського передпарламенту на еміграції, підготовчу працю до організації якого вже провадилося.

Цю ідею прихильно зустріли всі учасники зборів, тим більше, що для багатьох із них вона була новиною, а особи, які переводили її в життя, користувалися загальною повагою і авторитетом. На другі інформаційні збори, що незабаром відбулися, з'явилися вже виразні прихильники цієї ідеї, а на третіх зборах, що відбулися 24 квітня 1946 року, вже засновано місцевий осередок УНДС і вибрано його тимчасову управу. До складу управи увійшли: М. Химич — голова, А. Романенко — секретар і М. Гавриленко — організаційний референт. М. Химича обрано також делегатом на установчий з'їзд УНДС, що мав незабаром відбутися в Новому Ульмі. В тому часі відділ нараховував у своєму складі 28 членів. Більшість членства становили нові емігранти зі сходу, на другому місці стояли емігранти 1920 року і на третьому — емігранти із західних українських земель.

Після ново-ульмівського установчого З'їзду була обрана стала управа відділу: О. Титаренко — голова, М. Химич — секретар і зв'язковий з Головною Управою, М. Гавриленко — культурно-освітній референт, А. Романенко — скарбник і Г. Стенько — член управи.

Праця відділу провадилася головню в культурно-освітній діяльності. Відділ видавав живу газету, влаштовував часті доповіді. Жодна партія поза ним не могла спромогтися на жваву культурно-освітню діяльність, бо головніші культурні сили були об'єднані в УНДС.

Мюнхен

У Мюнхені, місці великого скупчення української еміграції, був створений осе-

редок УНДС незабаром після постановня організації. До складу його входили: проф. М. Олексіїв, проф. І. Розгін, проф. О. Кульчицький, проф. В. Кубійович, проф. Я. Вакуленко, інж. Я. Мілянчик, інж. О. Тарнавський та інші, що тоді перебували в самому Мюнхені або в його околицях.

На чолі осередку УНДС у Мюнхені на початку 1950 року стояв проф. О. Кульчицький, його заступником був проф. І. Розгін. Осередок збирався систематично для обмірковування різних справ, пов'язаних із координаційною діяльністю української еміграції, спочатку КУК, а по-

тім УНРада. Крім того, з різних нагод або відвідин визначних діячів УНДС відбувалися надзвичайні зібрання для зустрічі з приїзжими і для обговорення пекучих політичних і громадських справ.

ГанOVER

Певна кількість членів УНДС перебувала і в різних осередках англійської зони Німеччини, найбільший із них був ГанOVER. 1949 року управа цього відділу складалася з таких осіб: проф. Х. Рябокінь — голова, С. Волинець — секретар, С. Горячко — скарбник та п. Пилипчук і проф. О. Юрченко — члени управи.

ВІДДІЛ СУВ В БРЕГЕНЦІ.

В центрі — полк. О. КУЗЬМІНСЬКИЙ (1), полк. мгр. В. ШЕВАРОК (2)
і пор. д-р В. РУДНИЦЬКИЙ (3).

А В С Т Р І Я

В Австрії існував обласний відділ УНДС, який засновано на установчих зборах, що відбулися 6 жовтня 1946 року в Ляндеку. На порядку денному цих зборів, окрім організаційних справ, стояла доповідь ред. І. Кедрин-Рудницького про стан політичної думки на еміграції та потребу консолідації українських політичних сил. Присутніх на зборах було

172 особи. Були це, як сказано в протоколі цих зборів, “представники різних політичних угруповань, науковців, інтелігенції, духовенства, селянства, професійних об'єднань, кооперації, робітництва, студентства і жіноцтва”.

Зборами керувала президія в складі: полк. О. Кузьмінський — голова, д-р Дашкевич і полк. С. Єфремів — члени

президії та інж. Любченко і проф. Пошивайло — секретарі. Після інформаційного слова полк. О. Кузьмінського і доповіді ред. І. Кедрин-Рудницького відбулися дискусії, що оберталися навколо проблеми кризи української політичної думки по другій світовій війні та потреби консолідації українських політичних сил взагалі і зокрема об'єднання їх біля Державного Центру УНР. Внесок д-ра Дашкевича — заснувати обласний відділ УНДС на Тироль і Форалберг — прийнято 167 голосами при 5, що втрималися від голосування.

Обрана на цих зборах управа відділу складалася з таких осіб: полк. О. Кузьмінський — голова, полк. С. Єфремів, проф. Пошивайло, д-р Т. Ваньо, ред. Тиктор, К. Білинський, ред. І. Кедрин-Рудницький — члени управи. Кандидатами до управи обрано д-ра Цегельського та інж. Любченка. До ревізійної комісії увійшли: проф. Стеців, дир. Микитюк. До суду — д-р Корнилів, дир. Кононів.

Новозаснований обласний відділ УНДС у Австрії дуже швидко поширює свої організаційні рами, засновуючи філії в

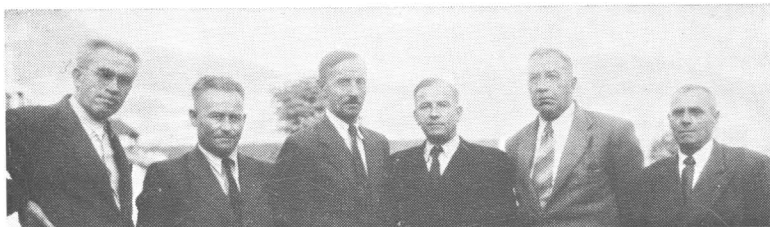
Фельдкірху, Брегенці, Ляндеку і Куфштайні, а також на американській зоні — в Зальцбургу і на англійській — в Фельдбаху.

Активна участь в імпрезах загальнонаціонального характеру, організація низки Т-в Сприяння УНРаді, переведення цілого ряду збірок на фонд УНРаді, всебічна підтримка Державного Центру УНР — це головні моменти з діяльності обласного відділу УНДС та його філій в Австрії.

Належить тут відзначити велику і віддану працю для організації як Президії Управи в особах полк. О. Кузьмінського і д-ра Т. Ваня, так і д-ра В. Лисого, бл. пам. проф. Яворівського, представників нашої золотої молоді, як голови ЦСУС Клавдії Білинської, студента, нині доктора, Мостовича та ін.

Переселення еміграції до заокеанських країн мало в Австрії такий самий вплив на життя організації, як і в Німеччині.

Фінансовим уповноваженим ВО УНРаді в Австрії був довший час проф. Є. Гловінський.

УПРАВА СОЮЗУ УКРАЇНСЬКИХ ВЕТЕРАНІВ (відділ в Зальцбургу).

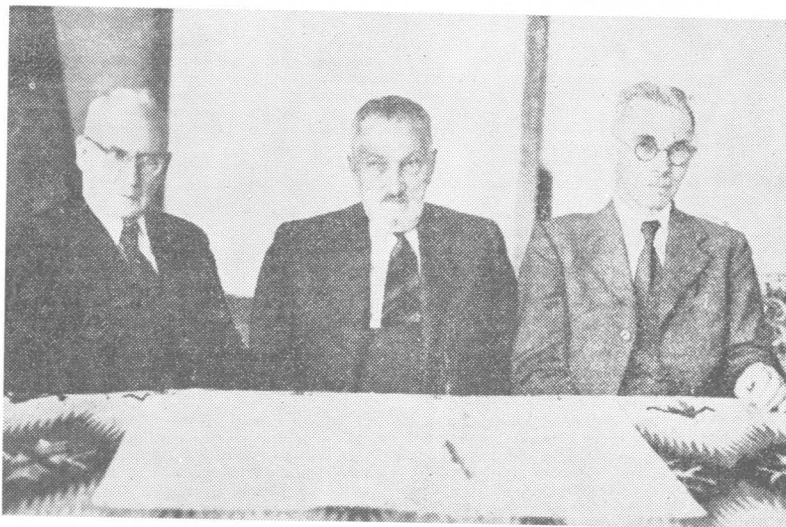

Фрагмент з декорації залі засідань 2-ої Сесії Української Національної Ради.

УКРАЇНСЬКА НАЦІОНАЛЬНА РАДА

Відійшли у вічність, віддавши своє життя Україні
на найвищих постах визвольної боротьби:

ПРЕЗИДЕНТ АНДРІЙ ЛІВИЦЬКИЙ, ГОЛОВА УКРАЇНСЬКОЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ РАДИ БОРИС ІВАНИЦЬКИЙ (ліворуч) і ГОЛОВА ВИКОНАВЧОГО ОРГАНУ УН Ради ІСААК МАЗЕПА.

Д-р СТЕПАН ВИТВИЦЬКИЙ
Президент Української Народньої Республіки.

... "Український народ не спочине, поки на всіх його землях не буде оновлена Українська Народня Республіка та не буде встановлена її влада, обрана свобідною волею народу..."

С. Витвицький

Генерал - поручник
ОЛЕКСАНДЕР УДОВИЧЕНКО
Вице - президент
Української Народньої Республіки.

... "Боротьба українського народу — то боротьба неперестанна і то не з учорашнього дня. Збройна боротьба України, то яскравий вияв її волі жити вільним життям..."

О. Удовиченко

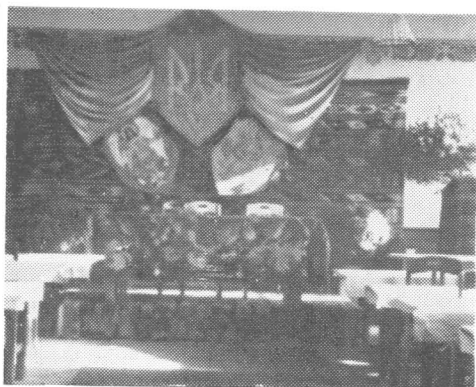
ІВАН БАГРЯНИЙ
Голова Української Національної Ради.
Провідник Української Революційно-
Демократичної Партії.

... "Наша розпорошеність і розпорошеність нашої акції, сприяє ворогові і губить нас, і навпаки — наша споєність завдає ворогові найтяжчих ударів..."

І. Багрянний

ФРАГМЕНТИ З 1-ОЇ СЕСІЇ УНРАДИ

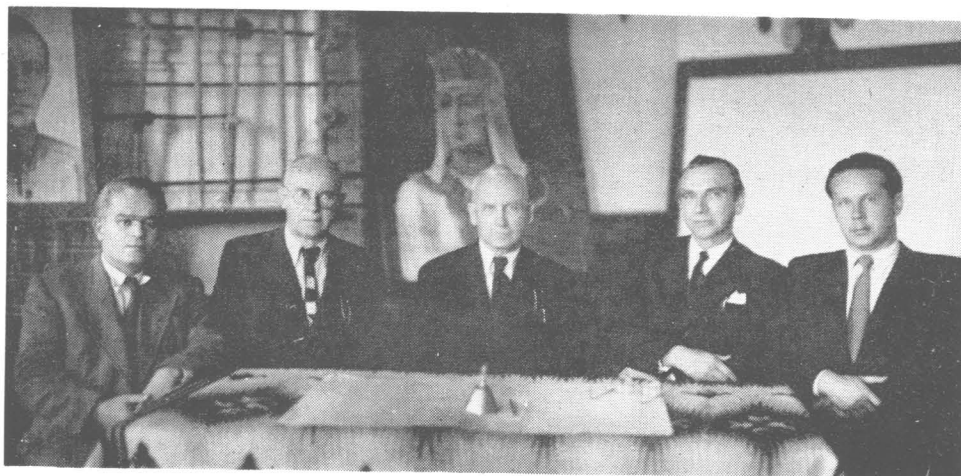

1. Загальний вигляд залі, в якій відбулася Сесія.

В перерві між засіданнями Сесії:

2. Президент А. ЛІВИЦЬКИЙ розмовляє з проф. І. МАЗЕПОЮ (ліворуч) і ген. М. ОМЕЛЯНОВИЧЕМ - ПАВЛЕНКОМ. Стоїть — вартовий отаман полк. М. РИБАЧУК.

3. Президент А. ЛІВИЦЬКИЙ підписує акт номінації Виконавчого Органу.

ПРЕЗИДІЯ УКРАЇНСЬКОЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ РАДИ 1949 - 1950 р.

Зліва направо: інж. Г. ДЕНИСЕНКО, д-р Ст. БАРАН, проф. Б. ІВАНИЦЬКИЙ, інж. О. БОЙДУНИК і ред. М. ВОСКОВИЙНИК.

ФРАГМЕНТИ З 2-ОЇ СЕСІЇ УНРАДИ

ПРЕЗИДІЯ 2-ОЇ СЕСІЇ УНРАДИ.

Проф. Б. ІВАНИЦЬКИЙ — голова, д-р Ст. ВИТВИЦЬКИЙ — заст. голови і М. СТЕПАНЕНКО — секретар.

Голова Центрального Комітету УНДС проф. Михайло ОЛЕКСІВ розмовляє з Президентом Андрієм ЛІВИЦЬКИМ під час перерви одного з засідань 2-ої Сесії УНРАДИ.

Заля засідань 2-ої Сесії. На першому плані члени фракції УНДС (зліва направо): Віктор СОЛОВІЙ, Михайло ОЛЕКСІВ, Микола ЛІВИЦЬКИЙ, Іван СЕНЬКО.

ПІД ЧАС 2-ОЇ СЕСІЇ:

1. Президент Андрій ЛІВИЦЬКИЙ на богослуженні. За ним (зліва направо): суддя В. СОЛОВІЙ, проф. Д. ЗАЙЦІВ, проф. І. МАЗЕПА, майор Я. ДЗЯБЕНКО, ген. М. КАПУСТЯНСЬКИЙ і проф. Ю. БОЙКО.

2. Президент А. ЛІВИЦЬКИЙ після богослуження повертається до будинку, в якому відбувалася Сесія. З лівого боку — полк. М. ШРАМЕНКО і майор Я. ДЗЯБЕНКО, з правого — ген. М. ОМЕЛЯНОВИЧ-ПАВЛЕНКО і проф. Д. ЗАЙЦІВ.

3. Група членів УНДС, що були присутні на 2-ій Сесії: М. СТЕЧИШИН, С. ДРАГОМАНІВ, І. ЛИПОВЕЦЬКИЙ, М. ЛІВИЦЬКИЙ, І. СЕНЬКО, Б. ІВАНИЦЬКИЙ, Б. ПАНЬКІВСЬКИЙ, Любош ДРАЖЕВСЬКА, І. ДРАБАТИЙ, В. СОЛОВІЙ, М. ОЛЕКСІВ, І. ПЕКАРЧУК, Ю. ОЛІШКЕВИЧ, М. ОМЕЛЯНОВИЧ-ПАВЛЕНКО і П. ЗАЙЦЕВ.

НА ТРИБУНІ 2-ОЇ СЕСІЇ УНРАДИ

З ТРИБУНИ 2-ОЇ СЕСІЇ ПРОМОВЛЯЮТЬ:
Ліворуч: Голова ВО УНРади проф. І. МАЗЕПА,
заст. голови Президії УНРади д-р С. БАРАН,
заст. голови Президії 2-ої Сесії УНРади д-р Ст.
ВИТВИЦЬКИЙ.

*Праворуч: члени фракції УНДС в УНРаді — проф.
М. ОЛЕКСІВ, ред. М. ЛІВИЦЬКИЙ і суддя В.
СОЛОВІЙ.*

17. I. 1954

МІЙ ЗАПОВІТ

Я відчуваю, що в скорому часі доведеться мені відійти з цього світу. Найбільше прикро, що ані мені, ані моему Незабутньому Зверхникові, Симонові ПЕТЛЮРІ, не судилося дочекатися вільної УКРАЇНИ.

Моїх товаришів і співробітників закликаю й далі міцно тримати прапор ДЕРЖАВНОГО ЦЕНТРУ УКРАЇНСЬКОЇ НАРОДНЬОЇ РЕСПУБЛІКИ. Заповідаю їм дбати про УКРАЇНСЬКУ НАЦІОНАЛЬНУ РАДУ — вона є дуже цінна для нашої визвольної боротьби.

Українське громадянство на чужині закликаю об'єднаними зусиллями провадити визвольну акцію, а Українському Народові на Батьківщині бажаю сил та витривалости у його героїчній боротьбі з лютим ворогом.

Вірю, що з Божою поміччю Український Народ переможе і здобуде свою Самостійну і Соборну, Народоправну ДЕРЖАВУ.

Андрій ЛІВИЦЬКИЙ

*Пам'ятник на могилі Президента А. Лівіцького.
Проект пам'ятника виконав проф. С. Литвиненко.*

... "І з України, через непроходиму завісу прориваються до могили Президента незлічимі квіти найкращих почувань мільйонів українських сердець і кануть плачем на домовину. Вони вистеляють його путь в оті хорони, де царствують великі постаті української історії, князі, гетьмани і духовні правителі народу, і де довкруги збираються тіні всіх тих борців, яких остання думка і останній віддих належали Україні"...

Д-р Ст. Витвицький

ФРАГМЕНТИ З 3-ОЇ СЕСІЇ УНРАДИ

(Пояснення на наступній сторінці)

Ген. О. УДОВИЧЕНКО
— Віце-президент УНР, промовляє на Сесії. Біля нього — заступник Державного Контролера — суддя І. ІНОЖАРСЬКИЙ.

Праворуч:

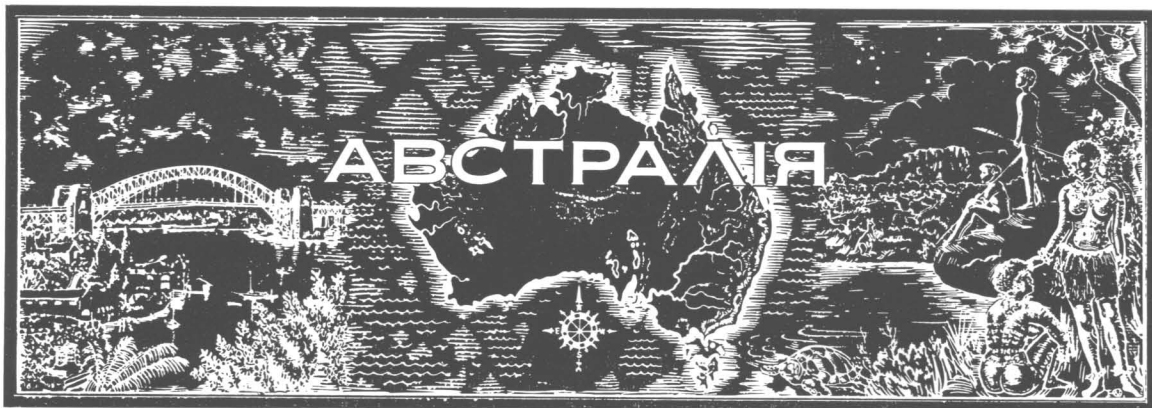
1. За столом Президії (зліва на право): проф. Б. ГЛОВІНСЬКИЙ, проф. О. ЮРЧЕНКО і техн. секретарі — В. ШЕРЕЙ і В. СТЕЧНИШИН.
2. Ген. О. УДОВИЧЕНКО, ред. М. ЛІВИЦЬКИЙ і суддя І. ІНОЖАРСЬКИЙ.
3. Ред. М. ЛІВИЦЬКИЙ під час промови. Сидить — д-р М. ХРОБАК.

НА ПОПЕРЕДНІЙ СТОРІНЦІ:

1. Президент д-р Ст. ВИТВИЦЬКИЙ в Президії 3-ої Сесії.
2. Частина залі засідань 3-ої Сесії. За другим столом ліворуч члени фракції УНДС.
3. Члени Виконавчого Органу складають присягу: М. ВОСКОБІЙНИК, С. ДОВГАЛЬ, С. СОЗОНТІВ, М. ЛІВИЦЬКИЙ і М. ХРОБАК.

Інж. П. ВЕРЕЩАКА
— голова Центрального Бюро УНДС
в Австралії.

УНДС В АВСТРАЛІЇ

У процесі загального переселення “переміщених осіб” з Європи до заокеанських країн, до Австралії виїхало найменше українських емігрантів, яких нині нараховується близько 15.000 осіб. Така мала кількість української еміграції в Австралії пояснюється багатьма причинами, а в першу чергу тим, що Австралія потребувала абсолютно фізично здорового елемента. До того й виїзд до цієї країни був зв’язаний з дворічним контрактом фізичної праці. Ці, власне, основні вимоги не могли не відбитися на чисельному стані членства УНДС в Австралії, принаймні в перших роках оселення українців у цій країні. Тому й протягом 1949 року до Австралії прибуло лише кілька членів УНДС. Засноване 1949 ро-

ку Центральне Бюро УНДС на Австралію очолили: суддя В. Дем’яненко (голова), П. Верещака та Гр. Маслюк. Головним завданням, яке поставило перед собою Центральне Бюро УНДС, був стислий контакт з УНДС в Європі, а також організаційне охоплення і контакт із новоприбулими членами організації.

Пізніше чисельний склад УНДС в Австралії почав помітно збільшуватися, з Європи стали прибувати нові члени, а в тому і ті, що в організаційному житті УНДС в Європі займали чоловічі місця. 1951 року в Сіднею відбулася перша Крайова Конференція, на якій був обраний новий склад Центрального Бюро УНДС, а саме: суддя В. Соловій (голова), суддя В. Дем’яненко (заст. голови), Гр. Ма-

УПРАВА ВІДДІЛУ УНДС В МЕЛБОРНІ.

Сидять (зліва направо): Б. КУРДІЄНКО, сот. А. КОЗАЧИНСЬКИЙ, інж. П. ВЕРЕЩАКА, Є. БУШТАТ. Стоять — сот. С. ГОРЯЧКО, проф. О. КЛІОНОВСЬКИЙ, О. МУЛЯРЧУК.

сюок (секретар), К. Закревський (фін. реф.), проф. П. Шулешко та інж. П. Верещака. Умови організаційної праці Центрального Бюра були несприятливі і дуже тяжкі: розпорошеність членів організації по великому терені, контрактова праця, часто-густо з розривом членів родини, непостійність місця замешкання тощо — зводили його діяльність до мінімуму.

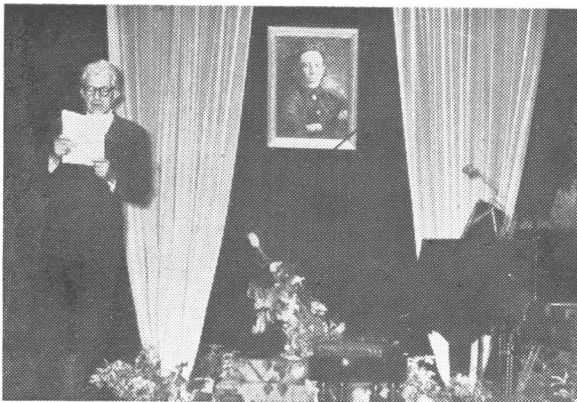
Життя, проте, ставило перед українською еміграцією в Австралії, з першого дня її побуту на цій землі, свої вимоги — вимоги організації громадського буття українців. У цій многогранній і активній праці над розбудовою загальноукраїнських установ, в творенні громад, церковних парафій, військових та наукових об'єднань тощо — бере участь увесь УНДС-івський актив. До цієї організаційної праці в Сіднею стають суддя В.

К. ЗАКРЕВСЬКИЙ

Пані: А. ГРУШЕЦЬКА, І. ЗАЛЕСЬКА і Л. МАКСИМИШИН співають улюблену пісню Головного Отамана — "Журавлі" на академії, присвяченій Його пам'яті.

Інж. М. ОСІДАЧ читає доповідь на академії в 30-ті роковини смерті Головного Отамана Симона ПЕТЛЮРИ.

Соловій, суддя В. Дем'яненко, проф. Шу-лешко та інші. В Аделаїді інж. К. Закревський, як Уповноважений Фінансового Ресорту ВО УНРади, побороюючи всі несприятливі умови, розвиває енергійну і широку діяльність для матеріальної підтримки Державного Центру УНР.

У січні 1950 року постає ініціативна група для утворення Союзу Українських Комбатантів у Вікторії, в склад якої входять: сот. А. Козачинський (голова), пор. Б. Курдієнко, пор. А. Кондратів і побр. О. Мулярчук. На перших загальних зборах

сот. А. Козачинського обирається на голову Союзу Українських Комбатантів.

З прибуттям до Мелборну та його околиць стають членами Союзу Українських Комбатантів: побр. О. Кліоновський, чот. М. Півень, підхор. Є. Буштадт, сот. С. Горячко, сот. М. Сувчинський, побр. В. Толінський. Від 1955 року — головує сот. С. Горячко.

У 1954-55 роках у проводі УНДС в Австралії стаються знову зміни. Суддя В. Соловій, прийнявши священницький сан, відходить від усякої політичної праці. Головування в Організації перебирає знову суддя В. Дем'яненко. Практика і короткий досвід організаційного життя українців в Австралії показали, що вибір осідку українських центральних установ, яким до цього часу був Сідней, не є вдалий з огляду на далеке віддалення його від основних теренів оселення українців. Через те 1955 р. всі українські установи, разом з церквами, переносять осідок з Сіднею до Мелборну, як центрального географічного пункту. Тому також і Центральне Бюро УНДС переноситься до Мелборну, а головування в ньому перебирає інж. П. Верещака.

Перенесення Центрального Бюра УНДС з Сіднею до Мелборну можна вважати за

Посол В. БОЛЮХ ділиться спогадами про Президента А. ЛВИЦЬКОГО на академії, присвяченій Його пам'яті.

УКРАЇНСЬКИЙ ХОР "ЧАЙКА".

щасливе ще й тому, що тут у своїй діяльності воно могло спертися на співпрацю досить активного відділу УНДС, який постав тут 1955 року і в якому головував інж. П. Верещака. До активу цього відділу, що не щадить ні часу, ні енергії для національної роботи, крім уже згаданих сот. А. Козачинського і сот. С. Горячко, належать: проф. О. Кліоновський (голова Т-ва Сприяння УНРаді), пор. Б. Курдієнко, Є. Буштадт, О. Мулярчук і інші.

1955 року, з ініціативи інж. К. Закревського, постала при Представництві ВО

УНРаді Політична Рада. Представниками від УНДС в Політичній Раді є сот. С. Горячко та інж. П. Верещака.

Членство УНДС в Австралії високожертвоне і своїми грошовими збірками завжди щиро відкликається на всі організаційні і національні потреби. Для самої ж Організації тяжкі часи минули. Вона виросла і росте далі, гуртуючи в собі та навколо ідей і заповітів Симона Петлюри вірних своєму народові синів і дочок України.

Інж. П. Верещака

ГРУПА УЧАСНИКІВ ВИЗВОЛЬНИХ ЗМАГАНЬ.

Зліва направо: сот. М. ПІВЕНЬ, сот. А. КОЗАЧИНСЬКИЙ, сестра жаліб. В. ГОРЯЧКО, інж. М. ОСІДАЧ, інж. ГРУШЕЦЬКИЙ і сот. С. ГОРЯЧКО. В другому ряду: пор. Б. КУРДІЄНКО, підхор. Є. БУШТАДТ, побр. УПІРЬ, д-р ГРИНЕВИЧ, мец. ГРИНКЕВИЧ, майор М. ОЛІЙНИК.

СВЯТО ДЕРЖАВНОСТИ В АДЕЛЯЙДІ — ПІВНІЧНА АВСТРАЛІЯ. 1956 РІК.

Полк. Я. ЗАКРЕВСЬКИЙ відкриває академію і представляє святочній громаді живих ще учасників Визвольних Змагань. За почесним столом (зліва направо): козак О. СТРИЛЕЦЬКИЙ, підхор. В. ВОЛОШКО, чотар І. МАТВІЙЧУК, хор. М. СЛОВАЧЕВСЬКИЙ, хор. С. ЗАЛЕСЬКИЙ, сот. І. СТОРОЖУК - ВОЗНЮК, К. ЗАКРЕВСЬКИЙ, пор. Я. ЛАВРИШКО, хор. Л. ЗОЗУЛЯ, бунч. І. ВОЙЦЕХІВСЬКИЙ і чотар М. МІРЗА.

СВЯТО ДЕРЖАВНОСТИ В АДЕЛЯЙДІ. 1957 РІК.

Доповідь читає К. ЗАКРЕВСЬКИЙ — вик. обов'язки Голови Представництва і фінансовий уповноважений ВО УНРади на Австралію і Нову Зеландію.

АДЕЛЯЙДА

К. ЗАКРЕВСЬКИЙ і Я. ЛОГИН.

Мтр. Я. ЛОГИН — голова Представництва ВО УНРади на Австралію і Нову Зеландію до 1956 року.

УПРАВА Т-ВА СПРИЯННЯ УН Раді В АДЕЛЯЙДІ.

Члени Управи підписують Позику Визволення України. Зліва направо: К. ЗАКРЕВСЬКИЙ — вик. обов'язки голови Представництва ВО УН Раді, д-р І. РАДОМСЬКИЙ — голова Української Громади Південної Австралії, інж. А. КАРТАШЕВСЬКИЙ — голова Управи Т-ва Сприяння УН Раді і полк. Я. ЗАКРЕВСЬКИЙ. Стоять: члени Управи — С. ДМИТРУК, інж. В. АНДРІЄВСЬКИЙ, А. СТАРЧАК, С. МИКИТИШИН і С. КУХАР.

ЗІ СТОРІНОК "БЮЛЕТЕНЯ" Т-БА СПРИЯННЯ УН Раді В СЕЙНТ ПОЛ-МІННЕАПОЛІС" В США.

В Бюлетені зус рiчасмо бага о мистецьких прикрас i малюнкiв. Тут подасмо:

1. Портрет Симона Петлюри, роботи артиста-малюра п. Янюка i
2. Заклик iдписатися на Позику Визволення України.

Д-р Є. ПРИХОДЬКО
— голова Головної
Управи УНДС в США

...“Успішному розвитку УНДС і на терені США дуже сприяють ясні ідеологічні завдання, що їх УНДС поставив на своїх прапорах з самого початку свого існування, побудовані на славних традиціях української визвольної революції 1917-1920 років та заповітах духового патрона Симона Петлюри”...

Д-р Є. ПРИХОДЬКО

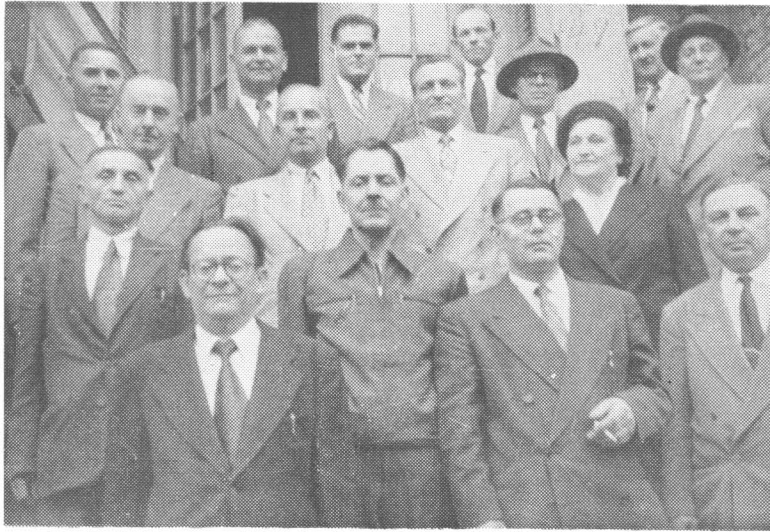
УКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНО - ДЕРЖАВНИЙ СОЮЗ В США

Формально УНДС у США почав своє існування 7 жовтня 1951 року, коли в Нью-Йорку відбулися основоположні збори цієї організації. Фактично ж УНДС постав тут з перших днів, як тільки його члени переплили океан, бо, покидаючи Європу, всі вони вважали своїм обов'язком провадити далі визвольну боротьбу з окупантом України, незалежно від того, куди емігрантська доля їх закине, і то в організаційних формах, та і в контакт з Центральним Комітетом УНДС в Європі.

Але сталося так, що, бажаючи створи-

ти УНДС у США, його члени “по дорозі” дісталися до СУНД-у, організаторами і промоторами якого були деякі лідери УНДС, які виїхали до Америки трохи раніше, ніж основна маса членства УНДС, і захопилися ідеєю комасації українського політичного життя, шляхом повного злиття демократичних груп — УНДС, СЗСУ-СП, УРДП і УНДО — в одно політичне тіло, давши йому назву Союз Українських Національних Демократів.

Проти творення УНДС, як окремої політичної організації на терені США, іні-

ГРУПА УЧАСНИКІВ ОСНОВОПОЛОЖНИХ ЗБОРІВ УНДС В НЬЮ-ЙОРКУ

ціятори СУНД-у висовували різні моменти, особливо підкреслюючи те, що статут і ідеологія СУНД-у просто переписачі, мовляв, зі статуту УНДС і тому немає найменшої різниці між цими організаціями в меті, програмі і навіть в політичній тактиці. Все залишається так, як було в УНДС, і навіть уживається ті самі літери у скороченій назві, лише зі зміненим порядком.

Наведені аргументи були ніби такі переконливі для більшості тількищо прибулих з Європи членів УНДС, які природньо не були ознайомлені з побутом, ані з американськими законами, що всі вони без винятку і дисципліновано вступили до СУНД.

Влітку 1950 року в Нью-Йорку відбулися урочисті основоположні збори СУНД, на яких обрано його керівні органи. Авдиторія, що переважно складалася з колишніх членів УНДС, розходила з почуттям виконаного обов'язку у відношенні до тих колег, що залишилися в Європі з тягарем і відповідальністю за роботу в УНРаді та в Державному Центрі УНР.

Але ці ідилічні настрої тривали недовго. Незабаром виявилось, що УРДП

зразу відмовилася від комасаційних проєктів СУНД, а також і СЗСУ — Селянська Партія не захотіла зрікатися самостійного існування. Обидві ці партії заклали свої організації в Америці, не побоявшись залишитися при своїх старих назвах та організаційних зв'язках зі своїми європейськими центрами. Не ясне було ставлення до СУНД у УНДО, старокрайової партії, що за часів Австро-Угорщини та Польщі відігравала визначну роль в українському політичному житті в Галичині. Треба було констатувати, що ідея об'єднання демократичних груп в одну політичну партію зазнала цілковитої поразки.

Для колишніх членів УНДС дуже важливою була справа моральної і особливо матеріальної допомоги ЦК УНДС і його фракції в УНРаді. Але незабаром виявилось, що в рамках СУНД, який став на позиції окремої ідеологічно-політичної організації, була виключена можливість тої чи іншої допомоги ЦК УНДС в Європі.

Тому й процес усамостійнення УНДС, як окремої організації в США, пішов відтепер прискореним темпом, особливо після приїзду до Америки на постійне

ГОЛОВНА УПРАВА УНДС В США, КАДЕНЦІЯ 1954 - 1956.

Перший ряд: Є. ПРИХОДЬКО, Л. ШЕВЧУК, І. ДРАБАТИЙ — голова, Я. МОРАЛЕВИЧ, З. ІВАСИШИН. Другий ряд: Ю. НЕЩАДИМЕНКО, Л. ДМИТРЕНКО, А. ВАЛІЙСЬКИЙ, П. ШПІРУК, Я. ФАРТУШНИЙ і М. РИБАЧУК. Відсутні: Т. СЕНДЗІК, К. МАРУЩАК, А. ЗУБЕНКО, Є. КВІТКА-ЗУБЕНКО і Н. ХОЛОДНА - ЛІВИЦЬКА.

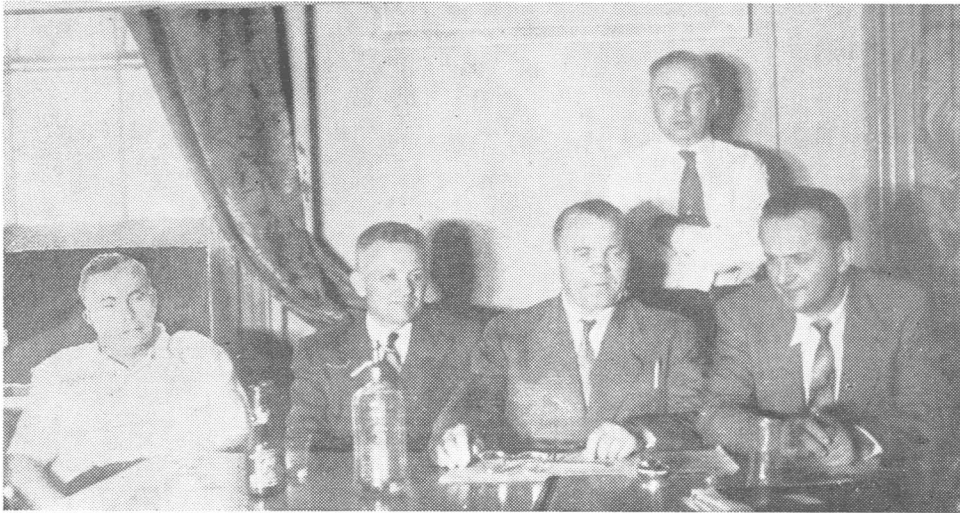
проживання проф. М. Олексієва, який і був обраний першим головою УНДС в США на основоположних зборах 7 жовтня 1951 року в Нью-Йорку. Так із запізненням на один рік постав УНДС в США. Новостворена організація не боялася залишитися при своїй старій назві, уживаючи слово "Державний", а також відверто підтримуючи братні взаємини з Центральним Комітетом в Європі. Після першого комунікату Головної Управи рясно посипалися заяви про вступ у члени до Американського УНДС та грошові внески на цілі УНДС в Німеччині.

Незважаючи на те, що нова українська еміграція в США зайняла найнижчі соціальні ступені в економічній структурі цієї багатой країни і влаштувалася переважно на тяжку фізичну працю, — новоприбулі члени УНДС зразу ж включилися до допомогової акції європейським залишенням і в першу чергу вико-

нали свої обов'язки щодо Центрального Комітету УНДС в Німеччині.

В одній із численних резолюцій Установчого з'їзду зазначено, що УНДС в США має на меті — поширювати серед своїх прихильників ідеї УНДС, спрямовані на сприяння відновленню і закріпленню Української Народньої Республіки. Згідно з параграфом 3-ім статуту, УНДС діє в згоді з Конституцією, Законами і добрими звичаями США та гармонійно пов'язує виконання громадських обов'язків мешканців США з допомогоювою акцією національно-визвольної справи, що є в інтересах Америки і всього волелюбного світу.

Протягом короткого часу Головна Управа УНДС в США нав'язала діловий контакт із спорідненими УНДС в Австралії, Англії та Франції, а також із сусіднім УНДС у Канаді. Лише тепер міг Центральний Комітет УНДС в Німеччині вільно зідхнути, коли побачив, що його

ПРЕЗИДИЯ 4-ГО З'ЇЗДУ УНДС.

Інж. П. ПАНАСЮК, інж. Є. ПАСТЕРНАК, інж. М. БАПЛИСТИЙ, інж. М. ХИМІЧ.
Стоїть — д-р Є. ПРИХОДЬКО.

заокеанські побратими набрали успішних організаційних форм.

До першої управи УНДС в США увійшли: проф. М. Олексіїв, П. Шпірук, Є. Приходько, І. Драбатий, О. Антипів, А. Зубенко, Ф. Маль-Малюта, К. Марушак, І. Самойлів, Я. Фартушний, Д. Дмитренко, З. Івасишин та Гр. Сложинський. До Ревізійної Комісії: Я. Моралевич, Любов Шевчук, В. Білинський, В. Бирик та І. Шпаківський. До Головного Суду: Я. Танцюра, Є. Квітка та І. Самійленко.

У першому ж році існування УНДС в США почали закладатися його відділи в місцях більшого скупчення новоприбулої еміграції.

Через рік після основоположних зборів УНДС зазнав тяжкого удару: 8 жовтня 1952 року несподівано помер проф. Михайло Олексіїв — голова Головної Управи УНДС в США. Відійшов від нас талановитий організатор і надхненний прихильник Української Народньої Республіки та основоположник нашої організації в Європі і в Америці. Тому Другий річний з'їзд УНДС мав жалобний характер.

На місце покійного проф. М. Олексіїва був обраний головою д-р І. Драбатий, а членами управи: Є. Приходько, П. Шпірук, А. Зубенко, З. Івасишин, Д. Дмитренко, К. Марушак, Я. Фартушний, Т. Сендзік, О. Антипів і Гр. Сложинський. До складу Ревізійної Комісії увійшли: Любов Шевчук, Я. Моралевич, С. Захвалинський. До Головного Суду — ген. О. Загородський, полк. А. Валійський, Ф. Маль-Малюта і Є. Квітка.

Третій річний з'їзд УНДС в США відбувся 8 травня 1954 року в Нью-Йорку. Склад Головної Управи залишився без змін, на чолі з д-ром І. Драбатим.

Останній з'їзд УНДС в США часово збігався з п'ятиліттям існування УНДС в Америці, десятиліттям існування УНДС взагалі, включаючи сюди і європейський період, та 30-літтям смерті Головного Отамана Симона Петлюри. З нагоди цих історичних дат Головна Управа УНДС в США скликала Четвертий З'їзд членства УНДС в США та Конференцію УНДС Канади й Америки, які відбулися з великим успіхом в днях 30 червня і 1 липня 1956 року в Нью-Йорку.

*ГОЛОВНА УПРАВА УНДС В США,
обрана на 4-ому З'їзді в Нью-Йорку, 30. 6. 1956 р.*

До складу Головної Управи на цьому з'їзді були обрані: Є. Приходько — голова Управи, а членами: І. Драбати́й, П. Шпірук, А. Зубенко, З. Івасишин, Є. Квітка, М. Химич, К. Марущак, М. Рибачук, Т. Сендзік, Д. Дмитренко, П. Панасюк, Д. Лимаренко, В. Овсієнко. До Ревізійної Комісії: Ната́лія Холодна, С. Захвалінський і Аделя Мирошніченко-Савицька. Головний Суд обраний був в такому складі: ген. О. Загородський, полк. А. Валійський і Любов Шевчук.

У цих ювілейних імпрезах брав участь і новозаснований відділ УНДС у Філадельфії, який делегував на З'їзд: Д. Ли-

маренка, П. Панасюка, М. Химича, І. Гно́йового і С. Богославця.

З перспективи п'ятилітнього існування УНДС в Америці виявилось, що його члени мали цілковиту рацію, коли відновили чинність цієї організації, незважаючи на різні перешкоди. В своєму внутрішньому житті УНДС в Америці має незалежні від Європи статут, керівні органи та свої організаційні форми, що не становлять жодної перешкоди до повного ідеологічного зв'язку УНДС в США з Центральним Комітетом УНДС в Європі, який, маючи від нас щирю моральну та матеріальну підтримку, може спокійно працювати, виконуючи свою ролу в системі Державного Центру УНР.

Д-р Є. Приходько

*Инж. З. ІВАСИШИН
промовляє на святі Української Державности.*

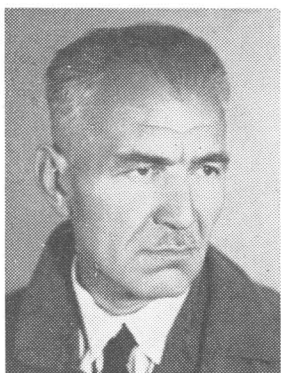
Полк. Т. ШКАРУПА

НЬЮ - ЙОРК

Нью-Йорк і його околиці збирають поважну кількість членства УНДС, організаційним життям якого керує Головна Управа, що має тут місце свого постійного осідку. Тут, в Нью-Йорку, час від часу відбуваються її імпрези, при організації яких високо тримається УНР-івський прапор. Тут щороку відбуваються з'їзди всього членства УНДС в США, на яких дуже часто ухвалюють постанови, до яких прислуховується увесь УНДС-івський загал.

СТАТУЯ СВОБОДИ В НЬЮ - ЙОРКУ

І. ДРАБАТИЙ

З. ІВАСИШИН

П. ШПІРУК

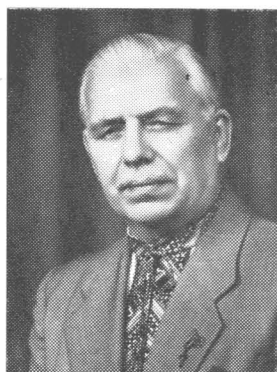
А. ЗУБЕНКО

А. ВАЛІСЬКИЙ

Є. КВИТКА - ЗУБЕНКО

М. РИБАЧУК

Є. МАРУШАК

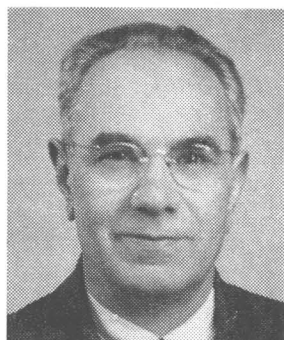
Ю. НЕЩАДИМЕНКО

Я. ТАНЦЮРА

О. ЗАГРОДСКИЙ

І. ГАВВСЬКИЙ

*А. САВИЦЬКА-
МИРОШНИЧЕНКО*

О. ГАВВСЬКА

Т. ПРИХОДЬКО

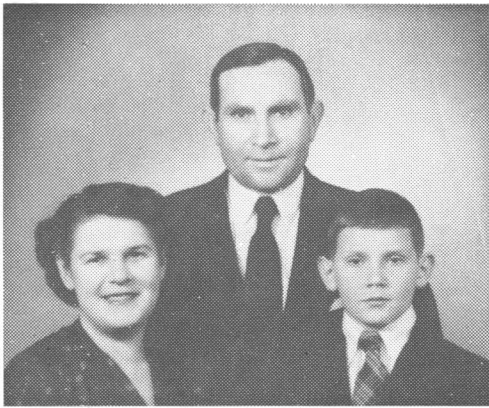
М. ПРОХОДА

О. НЕЩАДИМЕНКО

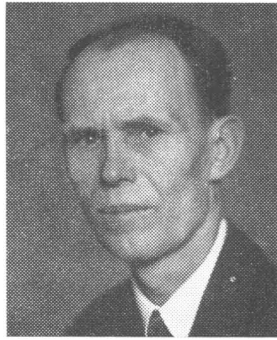

С. ТИМЕНКО

Микола ТАРАСЮК з дружиною Наталією і сином Юрком.

Бл. пам. Наталія ТАРАСЮК упокоїлася в Бозі 16. 5. 1957 року.

С. МАСЕНКО

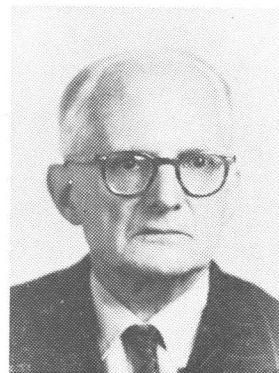
В. БІЛИНСЬКИЙ

О. ПЛІТАС

З. ПЛІТАС

В. ЯНІВСЬКИЙ

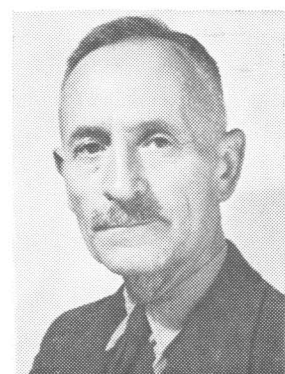
Г. МАСЛІВЕЦЬ

С. НЕЧАЙ

В. ДМИТРІЮК

І. ГНОЙОВИЙ

Відділи і Осередки

БОСТОН

Відділ УНДС в Бостоні засновано 7 грудня 1952 року. В організаційних зборах взяли участь: інж. П. Нестеренко, майор В. Шульга, інж. В. Гаврилець, інж. Д. Гурін, інж. А. Берегулька та ін. На голову першої управи відділу була обрана дружина покійного генерала В. Петріва, пані Тамара Петрів, на секретаря — інж. А. Берегулька. Від 12 лютого 1956 року управу відділу очолює інж. Д. Гурін. До складу ревізійної комісії входять: інж. П. Нестеренко та інж. Наталія Білінська.

Відділ гідно репрезентує УНР-івську ідею на терені Бостону, маючи в своєму складі ідейних, активних і жертвених членів. Члени відділу стоять на чолі Т-ва Прихильників УНР. Вони перші взяли активну участь в збиранню Позики Визволення України. Мало не всі з них сплатили по 50 долярів на Позику і по 10 долярів національного податку. Тому українська громада вже на початку позичкової акції збрала на УНРаду понад 2.000 долярів.

Члени відділу тримають тісний контакт з Головною Управою УНДС в США та всіма можливими засобами підтримують усі вияви її багатогранної праці.

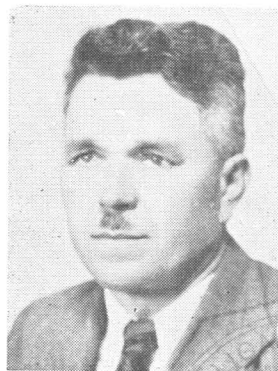
Відділ УНДС в Бостоні від часу свого заснування чисельно більше ніж подвоївся і все ще має тенденції до збільшення.

Т. ПЕТРІВ

Д. ГУРІН

А. БЕРЕГУЛЬКА

М. ОЛЕКСІВ

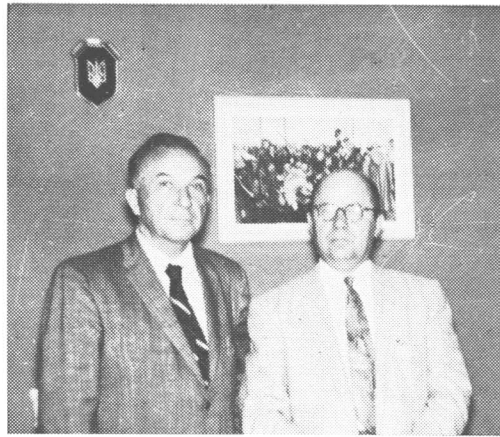
*УПРАВА ВІДДІЛУ УНДС В БОСТОНІ.
Інж. А. БЕРЕГУЛЬКА, інж. Д. ГУРІН, інж. Н. БІЛІНСЬКА.
Стоїть: інж. П. НЕСТЕРЕНКО.*

ДІТРОЙТ

Відділ УНДС в Дітройті оформився в серпні 1952 року. Тоді вже перебували тут: інж. О. Антипів, проф. І. Розгін, інж. Т. Білоус, ген. О. Вишнівський, інж. М. Вовкодав, інж. А. Мілянч, С. Сокорник, проф. Б. Іваницький та інші. Відділ очолив інж. О. Антипів, який і досі займає становище голови.

Першим секретарем був інж. М. Вовкодав, короткий час інж. Т. Білоус. Нині управа відділу складається з таких осіб: інж. О. Антипів — голова, М. Топалів — заст. голови і п. Ксеня Антипів — секретар.

Голова відділу інж. О. Антипів очолює також управу місцевого Т-ва Прихильників УНР.

Інж. О. АНТИПІВ і проф. І. РОЗГІН

МІННЕАПОЛІС

Відділ УНДС в Сейнт Пол-Міннеаполіс засновано 12 липня 1951 року. До першої його управи входили: Г. Сложинський — голова, П. Проданьчук — секретар і Т. Шиян. Відділ бере активну участь в місцевому громадсько-політичному та культурно-релігійному житті.

Особливо активну участь взяло членство відділу в однозгідній і солідарній праці над створенням і розбудовою Т-ва Сприяння УНРаді, яке засновано тут в грудні 1950 року і яке незабаром зайняло місце одного з найсильніших подібних товариств на терені Нового Світу.

Перебуваючи в постійному контакті з Головною Управою УНДС в США і з ЦК УНДС в Європі, відділ не оминає нагоди, щоб чинно включитися в ту чи іншу загальнонаціональну акцію, або в ту чи іншу імпрезу УНДС і підтримати її не лише працею свого членства, але й тяжко запрацьованим грошем. Імпозан-

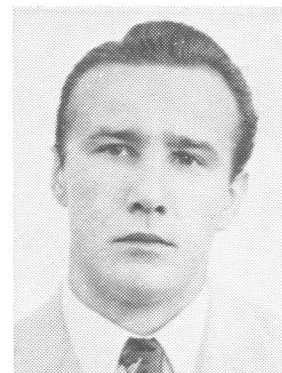
О. АНТИПІВ

Е. АНТИПІВ

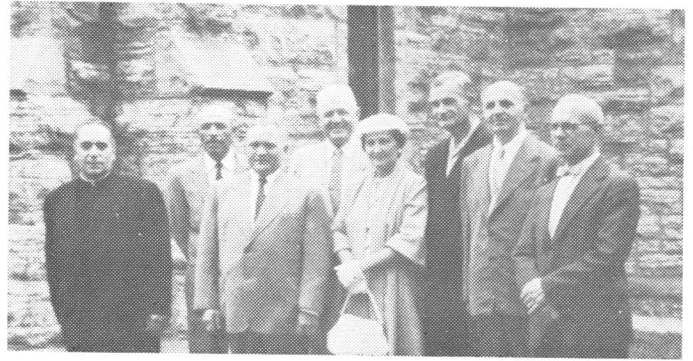
Є. РОЗГІН

Ю. ОЛЕКСІВ

Фрагмент з декорації сцени роботи артиста-малюва О. БУЛАВИЦЬКОГО. Під портретом Симона ПЕТЛЮРИ — "вічне полум'я".

ПІСЛЯ ОДНОГО З ЗАСІДАНЬ.

Група членів відділу УНДС в Міннеаполіс (зліва направо): о. А. КІСТЬ (гість), П. ПРОДАНЬЧУК, інж. М. КАПЛИСТИЙ, ген. К. СМОВСЬКИЙ, Леся РОМАНЧЕНКО, підп. В. ФІЛОНОВИЧ, інж. А. РОМАНЕНКО, інж. А. МИКОЛАЄНКО.

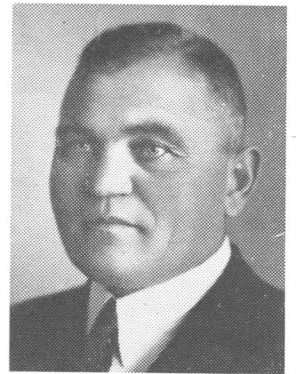
тні і високомистецькі імпрези Сейнт Пол-Міннеаполіс звертають на себе особливу увагу.

1955 року переобрано управу відділу, до якої увійшли: інж. М. Каплистий — голова, П. Проданьчук — секретар та А. Миколаєнко — скарбник. Від листопада 1956 року до складу управи входять: інж. І. Миколаєнко — голова, П. Проданьчук — секретар і В. Дмитренко — член управи.

Особливо діяльну участь в житті Організації бере ген. К. Смовський, що є також головою Союзу Українських Ветеранів, а також полк. В. Філонович, що нині очолює тут Т-во Прихильників УНР.

К. СМОВСЬКИЙ

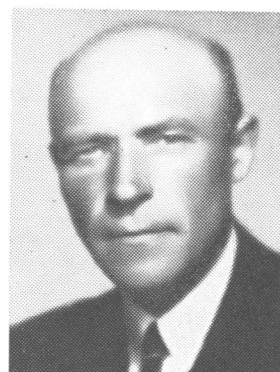
М. КАПЛИСТИЙ

В. ФІЛОНОВИЧ

М. ПРИХОДЬКО

П. ПРОДАНЬЧУК

ГЕН. К. СМОВСЬКИЙ ВІДКРИВАЄ АКАДЕМІЮ В 30-ті РОКОВИНИ СМЕРТИ ГОЛОВНОГО ОТАМАНА СИМОНА ПЕТЛЮРИ.

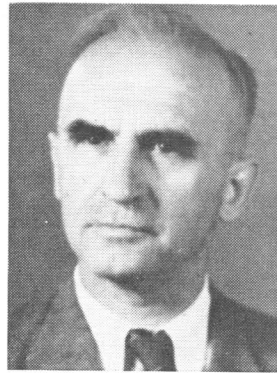
Хор церкви св. Юрія Переможця під керівництвом о. Миколи БРИНЯ.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ

Відділ УНДС у Філядельфії засновано 31 березня 1956 року. До управи відділу входять: сот. Д. Лимаренко — голова, інж. П. Панасюк — заст. голови та інж. М. Химич — секретар. Поштовхом до заснування цієї клітини УНДС у Філядельфії, як інформувала “Мета”, стало бажання людей, сповнених духом Петлюрівщини, включитись нині в працю УНДС, прийти на допомогу як моральну, так і матеріальну, конструктивним силам Державного Центру УНР і тим стати на захист високих ідеалів, що їх виніс він на еміграцію.

В житті УНДС відділ виявляє помітну активність, що особливо можна було зауважити на останній Зустрічі УНДС і З'їзді в Нью-Йорку.

Інж. Д. Лимаренко від 1957 року репрезентує УНДС в Українському Конгресовому Комітеті. Перед ним це становище займав д-р Т. Сендзік.

Д. ЛИМАРЕНКО

М. ХИМИЧ

УПРАВА ВІДДІЛУ УНДС У ФІЛЯДЕЛЬФІЇ.

*Інж. П. ПАНАСЮК — заступник голови, сот. інж. Д. ЛИМАРЕНКО — голова, інж. М. ХИМИЧ — секретар.
Стоять: С. БОГОСЛАВЕЦЬ та інж. І. ГНОЙОВИЙ.*

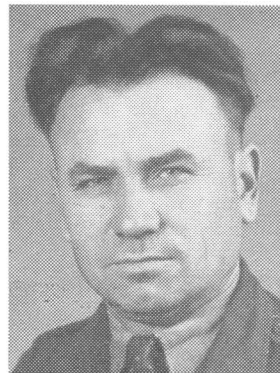
ДЕЛЕГАЦІЯ ГОЛОВНОЇ УПРАВИ УНДС СЛАДАЄ ВІНОК НА МОГИЛУ ПРОФ. М. ОЛЕКСІІВА.
Інж. С. ЗАХВАЛИНСЬКИЙ, Марія ОЛЕКСІІВ, Є.
КВІТКА - ЗУБЕНКО і інж. З. ІВАСИШИН.

ТРЕНТОН

Відділ УНДС в Трентоні засновано 15 травня 1951 року. До управи відділу входили: проф. М. Олексіїв, д-р Т. Сендзік, проф. С. Захвалінський, К. Самосій та інші.

УНДС в Трентоні зразу став організаційним осередком громадсько-політичного життя на цьому терені. З ініціативи УНДС незабаром постали Т-во Сприяння УНРаді і Комітет для допомоги вдові по Головному Отаманові — Ользі Петлюровій. Невелика віддаль від Нью-Йорку давала членам управи можливість брати активну участь в праці Головної Управи УНДС в США та допомагати їй всіма можливими засобами. Після смерті проф. М. Олексіїва відділ очолює інж. Захвалінський.

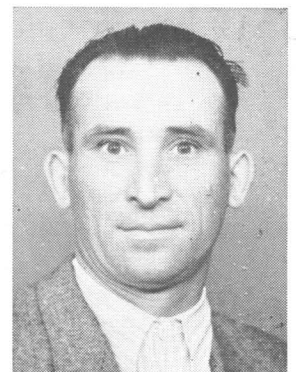
М. БІЛОК

М. ТИМЕНКО

В. КЛОКІВ

Г. КОТЕЛЕНЕЦЬ

Інж. Є. ПАСТЕРНАК
— голова Головної
Управи УНДС
у Канаді

...“Ми, УНДС, стоїмо за ідею повної консолідації українських сил. Для цієї ідеї ми готові іти на далекойдучі поступки, навіть компроміси, крім одного засадничого компромісу: ідеї Української Народньої Республіки”...

Інж. Є. ПАСТЕРНАК

УКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНО - ДЕМОКРАТИЧНИЙ СОЮЗ У КАНАДІ

Український Національно-Демократичний Союз у Канаді засновано 21 червня 1952 року в Торонті, як організацію “нової еміграції”, яка шойно прибула до Канади і пускала тут свої перші коріння. Членство УНДС складається тут у великій мірі з людей, що після першої світової війни вийшли на еміграцію під прапорами армії УНР і гаслами незабутнього Головного Отамана Симона Петлюри. Але до лав УНДС належать також і молодші віком громадяни, що не мали змо-

ги боронити волю України в 1917-20 роках із зброєю в руках, проте, вступили вони в члени УНДС з глибокою вірою в правильність шляху, що його обрав Симон Петлюра для визволення України.

Друга світова війна не захитала віри у відродження Української Народньої Республіки. Навпаки, під час цієї війни збанкрутували ідеї войовничого тоталітарного націоналізму, що завдали стільки шкоди українській духовості, і зміцнилась віра в правильність демократич-

них ідей, на яких була побудована Українська Народня Республіка. Тому ідеї Петлюрівства зростають на популярності і багато з тих, що ще вчора поборювали ідеї Симона Петлюри, нині стали звеличниками його імени. Головного Отамана Симона Петлюру Український Національно-Демократичний Союз у Канаді вважає за свого духового патрона.

Але УНДС у Канаді постав не на європейському ґрунті, а в Новому Світі, де вже перед тим багато наших людей знайшли свою прибрану батьківщину і стали патріотами цієї країни. Тому програмові тези УНДС у Канаді являють собою вислідну лінію між тугою нашої еміграції за визволенням України, за волю якої боролись багато з членів УНДС, і нашими обов'язками і лояльністю супроти своєї батьківщини, Канади, що прийняла нас в нашому скитанні і дала нам можливість почувати себе дійсними, повноправними громадянами. Щобільше: для багатьох із нас Канада є першою країною, де ми бачимо і відчуваємо в дійсності вартість демократичного способу правління. Нам не було важко знайти спільний знаменник в нашій тузі за визволенням України і лояльністю супроти Канади: цим знаменником була конечність безкомпромісової боротьби проти комунізму, як ворога, що поневолює Україну і загрожує волі й демократії Канади.

Боротьба проти комунізму, що під сучасну пору провадиться під гаслом так зв. "холодної війни" абож ідеологічної війни двох протилежних світів, дає широке поле для діяльності "воjakам без гарячої зброї", в наших умовах протикомуністичним ідеологічним організаціям, в перших лавах яких опинився УНДС. Ми твердо віримо, що тут УНДС може і повинен виконати свою місію, якщо виховає загал свого членства в свідомості узятого на себе завдання: нашої участі в боротьбі проти комунізму по стороні за-

хідніх демократій. Немаловажним нашим завданням є також викривання суті облудного московського комунізму перед нашими співгромадянами Канади, які в багатьох випадках знають про комунізм лише з теорії.

Головою першої управи УНДС був полк. О. Кузьмінський. Другу управу очолював сот. І. Липовецький. Від лютого 1955 року управу очолює інж. Є. Пастернак.

Усі управи УНДС старалися якнайкраще виконати намічену працю серед своїх членів і серед канадійського громадянства. Протягом чотирьох років існування УНДС зорганізовано 25 доповідей на політично-громадські теми, відбуто понад 20 ширших сходин членства, на яких обговорювано важливі політичні події тощо. Крім того, зорганізовано дві зустрічі УНДС Америки і Канади — в Ніягара Фалс і в Торонті.

Врешті УНДС був ініціатором абож співучасником в ряді інших імпрез, що їх влаштовували демократичні організації м. Торонта. Від 1953 року УНДС належить до Комітету Українців Канади і бере діяльну участь в його житті. Відділи УНДС існують в Торонті і в Ніягара Фалс, але багато членів УНДС перебувають в різних інших місцевостях Канади, як Гамільтон, Велянд, Лондон, Вінніпег, а навіть Бріт. Колумбія.

Втягаючись у громадську працю, члени УНДС, зокрема члени управи, постійно відчувають конечність такої праці на різних відтинках громадського життя і не завжди мають можливість цю конечну працю виконати, тим більше, що усі члени УНДС важко працюють, здебільшого фізично, і мають дуже обмежені можливості щодо часу і матеріяльних спроможностей. Тому не раз пригадуються нам слова нашого поета: "жнива багато, женців мало і сонце вже високо підійшло".

Інж. Є. Пастернак

ТОРОНТО

О. КУЗЬМІНСЬКИЙ

І. ЛИПОВЕЦЬКИЙ

М. САДОВСЬКИЙ

*ФРАГМЕНТ ЗІ СПІЛЬНОЇ ВЕЧЕРІ, 21. 6. 1953 р.
Члени УНДС: П. ВОЛОСЕВИЧ, І. КІРІЧЕНКО, св. пам. М. ЛИПОВЕЦЬКА,
М. САВЧЕНКО і О. САВЧЕНКО.*

В. ЗАВАДСЬКА

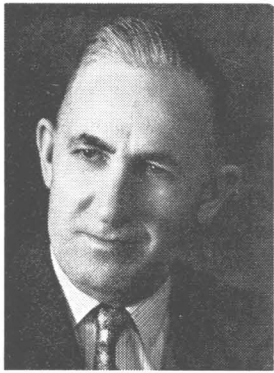
О. САДОВСЬКА

К. СКУБИЙ

Н. БИТИНСЬКА

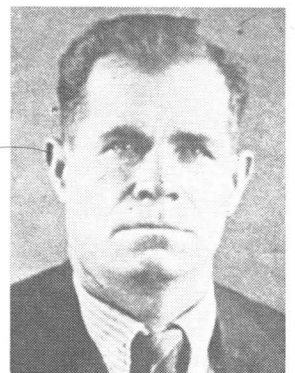
С. ЗУБЧЕВСЬКИЙ

П. ФЕДОРЕНКО

О. САВЧЕНКО

І. СКЛЯРЕНКО

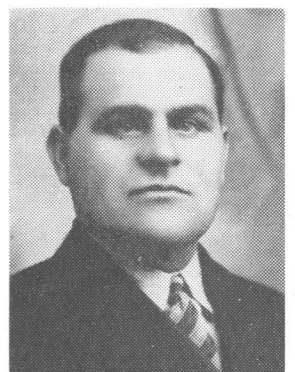
Д. САЧКІВСЬКИЙ

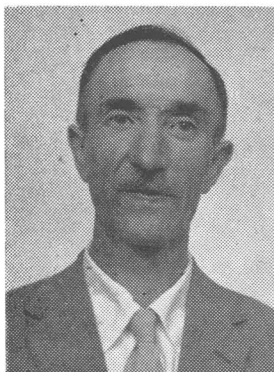
С. КРАВЧЕНКО

Д. КУЗЬМЕНКО

А. МЕВША

Б. СТІЛКОВСЬКИЙ

В. КОСАРИНСЬКИЙ

І. КОРОЛЬ

Т. ВАНЬО

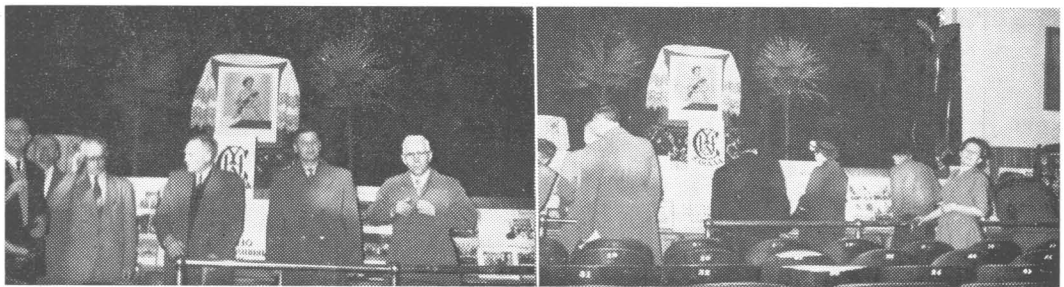

У ПЕРШУ РІЧНИЦЮ ІСНУВАННЯ УНДС

Пройшовши свій організаційний період, УНДС у Канаді урочисто відзначив 1-шу річницю свого існування. 21 червня 1953 року в Українському Народньому Домі у Торонті відбулася академія, на якій виголошено дві доповіді: І. Липовецького — “З якими гаслами йдемо?” і М. Битинського — “Пам’яті Бориса Іваницького”. Після академії відбулося прийняття для членів і гостей, на якому виголошено багато промов, а п. А. Лисенко - Піддубна і св. пам. М. Липовецька проспівали цілу низку українських пісень.

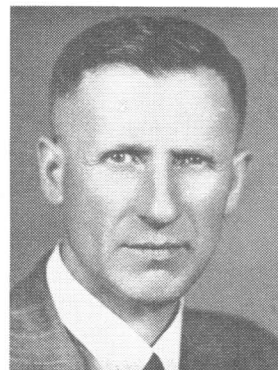

ДЕНЬ КОМІТЕТУ УКРАЇНЦІВ КАНАДИ.

11 квітня 1954 року УНДС у Канаді влаштував — “День Комітету Українців Канади”, яким зложив поклін піонерській праці давноприбулих до Канади українців. В чотирьох доповідях всебічно висвітлено діяльність Комітету Українців Канади. Доповненням до академії була імпазанта виставка фотокарток і документів з життя українських піонерів і КУК, деякі фрагменти якої тут подані.

Частина виставки, де показано фотокартки з останніх років життя і похорону Президента Андрія Лівцького.

І. ЯНІШЕВСЬКИЙ

М. БИТИНСЬКИЙ

ПРЕДСТАВНИКИ ПРИ КУК і ФДУК.
Внизу — наймолодші члени Організації.

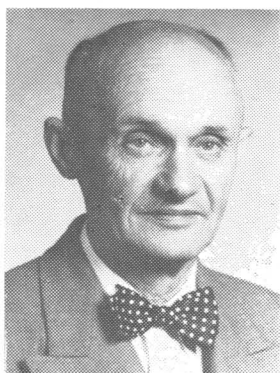
М. ВОЛОСЕВИЧ

М. САВЧЕНКО

О. БРИК

А. ШУМОВСЬКИЙ

Г. ПАСТЕРНАК

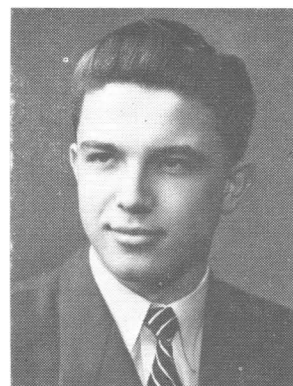
Ф. ВИННИК.

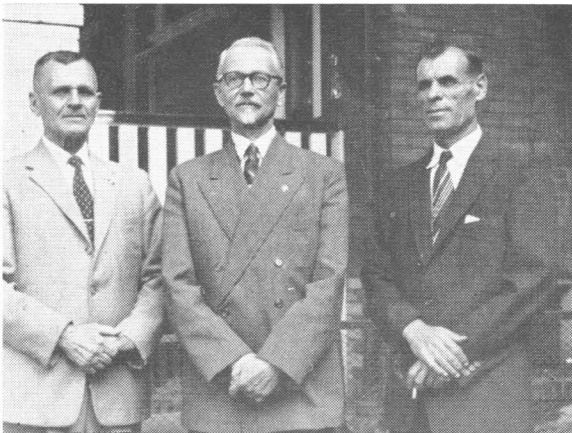
М. КУЗЬМЕНКО

Г. БІЛУС

М. ЛИПОВЕЦЬКИЙ

В лютому - березні 1958 року, подорожуючи по європейському і американському континентах, відвідав Канаду голова ВО УНРади М. Лівіцький.

З цієї нагоди в багатьох містах Канади (Вінніпег, Едмонтон, Форт-Віллям, Торонто, Гамільтон, Монреал і інші) відбувалися багатолюдні політичні віча і бенкети на його честь.

Головна Управа УНДС у Канаді влаштувала чайне прийняття для достойного гостя, на якому члени УНДС обмінялися з ним своїми думками. Тут подано деякі фотокартки з того прийняття.

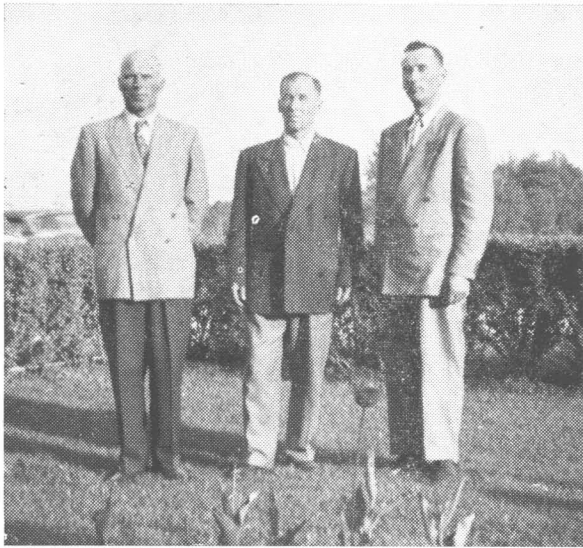
НА ФОТОЗНИМКАХ:

Вгорі — окремі члени УНДС з головою ВО УНРади М. ЛІВИЦЬКИМ.

Посередні — Головна Управа УНДС у Канаді.

Внизу — гість з США — толк. Т. ШКАРУПА в товаристві ген. М. САДОВСЬКОГО і сот. П. ФЕДОРЕНКА.

Відділ УНДС у Торонті завжди докладно поінформований про події, що відбуваються в українському політичному житті і зокрема в Українській Національній Раді. Інформаційні сходи членства відбуваються тут регулярно. Кореспонденційний зв'язок управи з Нью-Йорком, Мюнхеном та іншими осередками завжди дає багато матеріалу для інформацій і дискусій, в процесі яких викристалізовується і узгоднюється спільна думка і постають спільні децизії.

*УПРАВА ВІДДІЛУ В НІЯГАРА ФАЛС.
А. СИТНИК, П. КОРБАНЬ і І. БІЛОУС.*

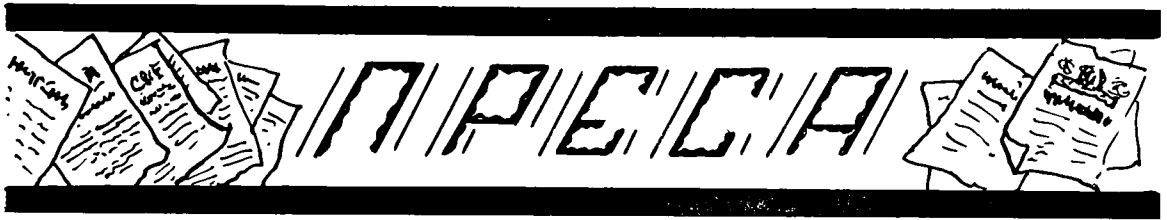
НІЯГАРА ФАЛС

Відділ УНДС в Ніягара Фалс засновано 9 травня 1954 року. Два тижні пізніше, 20 травня того року, відбулася його перша імпреза-академія, присвячена пам'яті Головного Отамана Симона Петлюри, якою відділ і розпочав свою діяльність. Від того часу кожного травня, в роковини смерті Симона Петлюри, відбуваються загальні збори членства відділу, на які, звичайно, приїждять представники Головної Управи з Торонта і на яких управа відділу складає справоздання з її діяльності.

Управу відділу протягом трьох років очолює І. Білоус. До управи входить також П. Корбань, з обов'язками секретаря, і А. Ситник — скарбник.

*ПІСЛЯ СПІЛЬНОГО ЗАСІДАННЯ
УПРАВИ ВІДДІЛУ З ПРЕДСТАВНИКАМИ
ГОЛОВНОЇ УПРАВИ УНДС.*

Маючи в своїх лавах багато вправних і кваліфікованих журналістів, УНДС протягом свого десятилітнього існування не спромігся, проте, на широку розбудову своєї преси.

Перебуваючи ще в Майнц-Кастелі, Головна Управа УНДС розпочала широку видавничу діяльність, але циклоstileвим способом. В тому часі, який характеризувався браком українського друкованого слова взагалі, Головна Управа видавала багато літератури, присвяченої тим чи іншим подіям з українських визвольних змагань, як також різним проблемам, що були зв'язані з життям Організації. Такі брошури, як "Крути", "Базар", "22 Січня" та інші, були дуже на часі і ставали в пригоді низовим клітинам УНДС при організації різних національних імпрез.

У жовтні 1950 року в Новому Ульмі, що був тоді місцем осідку ЦК УНДС, почав виходити "Бюлетень УНДС". Його поява була подиктована головно потребою зв'язку з тим членством, що залишило Німеччину, переселившись до інших країн. Проіснувавши рік, він своє завдання цілковито виконав, несучи з кожним його числом в УНДС-івські маси інформації про діяльність ЦК та його потреби.

У січні 1952 року в Нью-Йорку почав виходити "Бюлетень УНДС в США".

Ставив він перед собою такі ж самі скромні завдання, бо і його поява диктувалася головною потребою зв'язку з членством УНДС, що розпоршене по широких просторах Америки. Але за короткий час цей Бюлетень вийшов із своїх рам, накреслених у першому числі, початкових скромних завдань. В 24 числах, що вийшли протягом його п'ятилітнього існування, був він не тільки сполучником організації з її членством, але й став виразником її думок і поглядів.

Від вересня 1957 року "Бюлетень" перейшов на друк в друкарні, значно збільшуючи коло своїх читачів.

У травні 1953 року в Мюнхені почала виходити "Мета" — орган української національно-державної думки. Стоїть вона на позиціях Української Народньої Республіки і Петлюрівства, репрезентуючи український національно-державний рух. В двох десятках чисел, що вийшли досі, дала вона багато статей на актуальні теми міжнароднього політичного життя, з історії українських визвольних змагань під прапорами УНР і під проводом Головного Отамана Симона Петлюри, на актуальні теми українського політичного життя, обороняючи при тому позиції Державного Центру УНР та вияснюючи ідеологію і тактику українського національно-державного руху.

Відповідальним редактором "Мети" є П. Котович.

ЗУСТРІЧІ І КОНФЕРЕНЦІЇ

ЗУСТРІЧ НАД НІЯГАРОЮ

СВІТОВІ СЛАВИ НІЯГАРСЬКИЙ ВОДОСПАД.

ГРУПА УЧАСНИКІВ ЗУСТРІЧІ НАД НІЯГАРОЮ.

Під час зустрічі у Торонті влаштовано виставку експонатів з життя УНДС. Серед різних фотознімків, друків, листочок, запрошень на імпрези і т. ін. звертала на себе увагу низка плакатів роботи майора М. Битинського, а серед них і тут поданий — “Зустріч над Ніягарою”.

У рамках виставки була представлена також книжкова продукція Комітету Українців Канади.

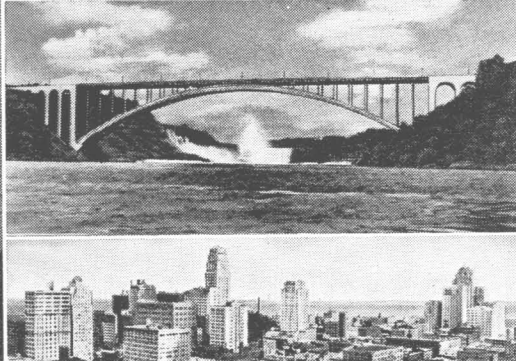
Перша зустріч УНДС в США і УНДС у Канаді відбулася 8 серпня 1953 року в Ніягара Фалс. Взяло в ній участь понад 30 осіб і була вона першою того роду спробою нав'язати живий і безпосередній контакт у співпраці активу обох організацій. Програма зустрічі складалася з оглядин ніягарського водоспаду і його околиць, спільної вечері і спільного ділового засідання представників обох Головних Управ, на порядку денному якого стояли пере-

важно справи внутрішньо-організаційного характеру, що вимагали узгодження і домовлености обох сторін. На спільній вечері виголошено багато промов, теми яких обертали-ся головню довкола програмових та організаційних справ УНДС і його завдань. Цією зустрічю обох організацій започатковано новий період їх співпраці, опертий на тісному контактї і дії спільним та однозгідним фронтом у моментах, коли цього вимагають обставини.

ГРУПА ПАНЬ, ЩО ВЗЯЛИ УЧАСТЬ В ЗУСТРІЧІ НАД НІАГАРОЮ.

ЗУСТРІЧ В ТОРОНТІ

Друга зустріч УНДС відбулася 3 - 5 вересня 1955 року в Торонті. Взяв у ній участь УНДС-івський актив, репрезентуючи Нью-Йорк, Торонто, Боф-фало, Вашингтон, Дітройт, Гамільтон, Клівленд, Мериленд, Ніягара Фалс, Трен-тон та інші місцевості США і Канади. Її програма складалася з дводенної конференції, спільного засідання Головних Управ, спільної вечери для учас-ників зустрічі і гостей, а також відвідин Всеканадійської Національної Вистави, що саме в той час відбувалася в Торонті. Конференція і спільне засідання управ мали на меті устійнити спільну тактику в цілій низці питань, що були пов'язані з тогочасним перебуванням УНДС поза Виконавчим Органом УНРади. Конференцію вітала ціла низка організацій і багато видатних осіб, даючи в своїх привітах дуже часто й оцінку праці УНДС, а також ставляючи до неї і свої вимоги.

ГОЛОВА УНДС У КАНАДІ ІНЖ. Є. ПАСТЕРНАК ПРОМОВЛЯЄ ПІД ЧАС СПІЛЬНОЇ ВЕЧЕРІ.

За столом (ліворуч): полк. А. ВАЛІЙСЬКИЙ, полк. Б. БАРВІНСЬКИЙ, пані ЗОТОВСЬКА, проф. Г. ЗОТОВСЬКИЙ. Праворуч: майор Я. ФАРТУШНИЙ, пані Леся БРАЖНИК і пані Ганна ШЕРЕЙ.

ЗА ПЕРШИМ СТОЛОМ:

голова Т-ва Сприяння УНРаді — **І. ГУМЕНЮК**, голова Представництва ВО УНРаді у Канаді — **ген. М. САДОВСЬКИЙ**, д-р **Є. ПРИХОДЬКО**, **намі ШПІРУК**, майор **П. ШПІРУК**, **сот. І. ЛИПОВЕЦЬКИЙ**, **В. ЗАВАДСЬКА** і **О. ПАЛІЄНКО**.

Третя зустріч УНДС відбулася 30. 6. — 1. 7. 1956 року в Нью-Йорку. УНДС у Канаді взяв у ній участь лише своєю делегацією на чолі з головою Головної Управи інж. Є. Пастернаком. 30 червня в приміщенні Українського Літературно-Мистецького Клубу відбувся одноденний З'їзд членства УНДС в США, а 1 липня в церковній залі Катедри св. Володимира відбулася Ювілейна Конференція, якою відзначено 30-ті роковини смерті Головного Отамана Симона Петлюри і 10-ті роковини існування УНДС, як організації. На Конференції оголошено багато привітань, а також прочитано три доповіді: інж. Є. Пастернака —

ЗУСТРІЧ У НЬЮ - ЙОРКУ

ПРЕЗИДІЯ КОНФЕРЕНЦІ В НЬЮ - ЙОРКУ.

Інж. Є. ПАСТЕРНАК, ген. О. ЗАГРОДСЬКИЙ, д-р Є. ПРИХОДЬКО.

“Старі шляхи Московії”, д-ра Т. Сендзіка — “УНДС у політичній дії” і проф. І. Розгіна — “Симон Петлюра — меценат української науки”. В резолюціях Конференції висловлено погляд УНДС на багато питань тогочасного життя. Нарадами Конференції керувала президія в складі: ген. О. Загородський — почесний голова, інж. Є. Пастернак — голова, д-р Є. Приходько — заступник голови та інж. Д. Дмитренко — секретар. 30 червня у великій залі Катедри св. Володимира відбулася вечерея-приняття для учасників З’їзду і Конференції, а також запрошених гостей.

ГРУПА УЧАСНИКІВ КОНФЕРЕНЦІ УНДС В НЬЮ - ЙОРКУ.

ГРУПА ПАНЬ, ЩО ВЗЯЛИ УЧАСТЬ В КОНФЕРЕНЦІЇ УНДС В НЬЮ - ЙОРКУ.

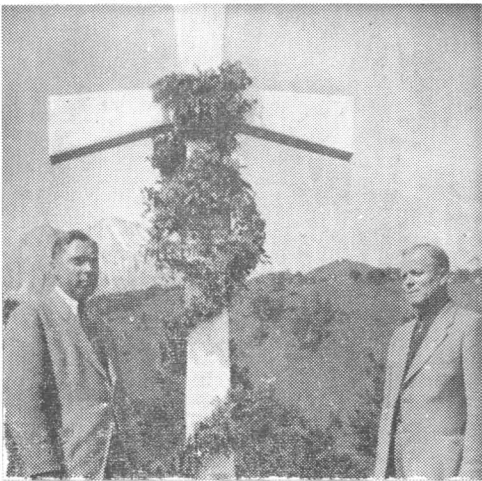

ГРУПА ЧЛЕНІВ ВІДДІЛУ УНДС В БОФАЛО.

*Зліва направо: інж. І. ГНОЙОВИЙ — голова відділу, д-р В. ДМИТРІЮК, голова ВО
УНРади М. ЛІВИЦЬКИЙ, пані Г. КРЕЄР і пані Н. БІЛОК. Стоять: М. БІЛОК,
М. КРЕЄР і М. ЧОРНОКОСИНСЬКИЙ.*

НА ВІДПОЧИНКУ

В горах далекого Міттенвальду в Німеччині біля Українського Хреста: сот. Н. ЗІНЕВИЧ (праворуч) і мр. А. ДУБЛЯНСЬКИЙ.

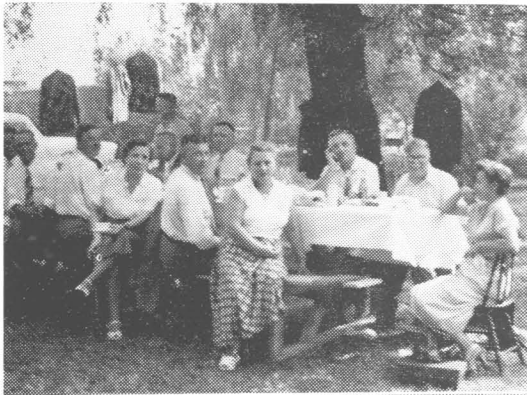
В Лос Анджелес, відвідина у індіянців: інж. А. БЕРЕГУЛЬКА і інж. І. ШМАТКО.

Перед тим, як узяти участь в другій Зустрічі УНДС у Торонті, нью-йорська група УНДС відвідала Ніягара Фалс і оглянула ніягарський водоспад.

Учасники першого пікніку торонтоського відділу УНДС (7. 8. 1955).

Літня спека гонить людей за місто. Кожна організація у літню пору старатся влаштувати для свого членства бодай один спільний виїзд в ближчі чи дальші околиці міста, на лоно природи, яка у Канаді особливо цікава й приваблива. УНДС не є тут винятком. Протягом останніх років влаштував він також кілька пікніків і принагідних прогулянок за місто.

Особливістю УНДС-івських пікніків є те, що на них запрошується лише членів і прихильників УНДС. Програму пікніків заповнюють різні розвагові атракції. День, проведений цілою УНДС-івською родиною на лоні природи, залишає по собі приємні спогади і ще більш зцементовує лави організації.

...“Пройшли в огні і бурі визвольні змагання”...

Малюнок панни Ольги Словської.

І на закінчення цього огляду — загальна характеристика УНДС, як організації.

Не знаходимо характеристики влучнішої і слів кращих від тих, що їх висловив на Ювілейній Конференції у Нью-Йорку д-р Т. Сендзік в своїй доповіді — “УНДС у політичній дії”, уміщеній у “Меті” за листопад 1956 року.

Уривок з цієї доповіді тут подаємо:

“УНДС — це перш за все політично й громадсько здисципліновані кадри людей. Людей, що в своїй основі вже майже сорок літ разом перебувають і творять одну громаду. Пройшли ці люди політичну школу українського ренесансу революції, пройшли в огні й бурі визвольні змагання, їх лучив тоді меч і кров поляглих товаришів, лучили спільні політичні акції, спільна доля Державного Центру, табори на еміграції... І в світ вони несли і до нині несуть без зневіри плід визвольних змагань — ідею УНР. До них тепер долучилися нові, еміграція підсоветська, еміграція з Галичини. УНДС організовано в клітини, які сумлінно платять свої членські вкладки. Дисципліновані платники національного податку на УНРаду — це в більшості члени УНДС. УНДС — це зіграний гурт, гурт без хитань. Кожний з нас і кожний з-поза УНДС може передбачити, яку позицію може посісти в тому або іншому питанні української політики. І цей стабільний характер УНДС-у це цінність не лише для нас, а в першу чергу для українського політичного життя...”

ГРУПА ЧЛЕНІВ УНДС У ЛОНДОНІ

Зліва направо: В. ДРАЛА, П. ФРАНЧУК, М. ОПАРЕНКО — голова Президиуму ВО УНРади в Англії, О. БОНДАРІВСЬКИЙ — голова УНДС в Англії, І. ДЕСНЯНСЬКИЙ — голова відділу УНДС у Лондоні, Ф. КОВАЛЕНКО, К. ДУДАРІВ, полк. П. БАЗИЛЕВСЬКИЙ.
Стоять: М. СИДОРЕНКО і Я. ІВАНЮК.

АНГЛІЯ

(Додатково до розділу — “Європа”)

Певна кількість членства УНДС перебуває й на терені Англії. Воно об'єднане тут в місцеву краєву організацію. Під час побуту у Великобританії голови ЦК УНДС М. Лівницького, у вересні 1957 року, у Лондоні відбулася конференція Краєвої організації УНДС, на якій обговорено цілу низку важливих проблем.

Сьогодні до Управи УНДС у Великобританії належать: О. Бондарівський — голова, Ф. Коваленко — заст. голови, І. Барчук — секретар, К. Дударів — скарбник, О. Барчук — організ. - пресовий референт, а також — М. Ільченко і П. Франчук. До Контрольної Комісії належать: М. Опаренко, Є. Пиндус і Л. Яроцький.

В останньому часі в житті УНДС в Англії відчувається помітне поживлення діяльності і збільшення кількісного стану членства. Заплановано загальнокраєвий з'їзд організації. Управа видає циклоstileвим способом “Бюлетень”, що є “інформативним органом Краєвої Управи”.

На чолі осередку УНДС у Лондоні стоїть І. Деснянський.

ПРЕЗІДІЯ ЗБОРІВ Т-ва СПРИЯННЯ УНРаді НА АНГЛІЮ, 31. III. 1958.

...За столом члени президії зборів (зліва направо): П. ФРАНЧУК (УНДС), К. ДМИТРЕНКО — голова зборів (УРДП), полк. П. БАЗИЛЕВСЬКИЙ, обраний на голову Т-ва (УНДС) і К. ДУДАРІВ (УНДС). О. БОНДАРІВСЬКИЙ — зачитує резолюцію зборів.

Видання цього збірника було б неможливе без ширшої участі у ньому членства Українського Національно-Державного Союзу і його прихильників. Бажання відзначити 10-ту річницю існування УНДС виданням спеціального альбому, що мав би характер тривалої пам'ятки спільного десятилітнього життя і праці, — було загальне. А з цього випливала і та всебічна допомога у нашій праці, що виявлялася в надсилці індивідуальних і групових фотокарток, уваг, побажань, спогадів, а також й грошових внесків у видавничий фонд.

Цій загальній підтримці й належить завдячити вихід у світ “Десятилітнього шляху”. Обмежені можливості, і особливо можливості фінансового характеру, не дозволили нам зреалізувати нашу ініціативу в широкому обсязі. Ми свідомі того, що багато моментів з життя і праці УНДС не згадані нами у цьому збірнику. Не показані в ньому й деякі терени діяльності УНДС, а особливо в Європі, як Англія, Франція, Саарщина тощо.

“Десятилітній шлях” — це лише загальний і поверховий погляд на організацію.

Але з другого боку, з почуттям певного задоволення ми мусимо ствердити, що виданням “Десятилітнього шляху”, спільними силами і при обмежених фінансових засобах, пророблено чималу роботу, тобто, змонтовано в одну цілість факти, дати і поживклий від часу фотоматеріал, а тим самим докрано першої спроби цього роду видання, що служитиме вихідним пунктом для тих, хто в майбутньому писатиме історію УНДС.

Разом з цим, ми відчуваємося до обов'язку висловити подяку особам і організаціям, що допомогли нам зреалізувати цей наш задум:

Президії ЦК УНДС, Центральному Бюроу УНДС в Австралії, Головному Управу УНДС в США і Канаді, управу окремих відділів УНДС за інформації і надіслані фотокартки.

Інж. Я. Дзябенкові за надіслані фотокартки з минулого і сучасного життя УНДС і УНРади, сот. П. Олексієнкові за фотокартки з 2-ої Сесії УНРади, ген. К. Смовському за фотокартки з життя українського вояцтва і української колонії в Сейт Пол Міннеаполісі, сот. С. Горячкові і п. К. Закревському за фотокартки з життя українців в Австралії, сот. Д. Лимаренкові, інж. І. Гнойовому, інж. М. Химичу, полк. І. Пекарчукові, сот. Н. Зіневичу і всім, що чинно допомогли нам перетворити цей збірник в спільний твір УНДС-івського активу.

Інж. А. Берегульці, д-рові І. Драбатуму і іншим за матеріальну підтримку видання.

Д-рові І. Драбатуму, д-рові Є. Приходькові, ред. А. Зубенкові, інж. Є. Пастернакові, майорові П. Шпірукові, д-рові С. Нечаєві, проф. І. Розгонові та іншим за цінні поради у виданні.

Зокрема, майорові М. Битинському, інж. Ю. Матушевському і п. О. Смовській, за виконані мистецькі праці, ред. П. Степові за мовну редакцію видання.

Зміст

Передмова	5
І. Липовецький — “Десятилітній шлях”	10
Відійшли у вічність	21

ЄВРОПА

М. Лівницький — “УНДС, його походження і завдання”	24
Відділи й осередки	28
Фрагменти з минулого	33
Українська Національна Рада	45

АВСТРАЛІЯ

Інж. П. Верещака — “УНДС в Австралії”	56
--	----

США

Д-р Є. Приходько — “Український Національно-Державний Союз в США”	62
Відділи й осередки	70

КАНАДА

Інж. Є. Пастернак — “Український Національно-Демократичний Союз у Канаді”	75
Відділ у Ніягара Фалс	83

Преса	84
Зустрічі і конференції	85
На відпочинку	91

Зміст

Передмова	5
І. Липовецький — “Десятилітній шлях”	10
Відійшли у вічність	21

ЄВРОПА

М. Лівницький — “УНДС, його походження і завдання”	24
Відділи й осередки	28
Фрагменти з минулого	33
Українська Національна Рада	45

АВСТРАЛІЯ

Інж. П. Верещака — “УНДС в Австралії”	56
--	----

США

Д-р Є. Приходько — “Український Національно-Державний Союз в США”	62
Відділи й осередки	70

КАНАДА

Інж. Є. Пастернак — “Український Національно-Демократичний Союз у Канаді”	75
Відділ у Ніягара Фалс	83

Преса	84
Зустрічі і конференції	85
На відпочинку	91

